

НАРЕДБА № 6 ОТ 23 ОКТОМВРИ 2003 Г. ЗА МИНИМАЛНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ И УСЛОВИЯ ЗА ОТГЛЕЖДАНЕ НА ЖИВОТНИ В ЗООЛОГИЧЕСКИ ГРАДИНИ И ЦЕНТРОВЕ ЗА ОТГЛЕЖДАНЕ И РАЗМНОЖАВАНЕ НА ЗАЩИТЕНИ ВИДОВЕ ЖИВОТНИ (ЗАГЛ. ДОП. - ДВ, БР. 44 ОТ 2009 Г.)

Издадена от Министерството на околната среда и водите

Обн. ДВ. бр.105 от 2 Декември 2003г., изм. ДВ. бр.43 от 26 Май 2006г., изм. ДВ. бр.44 от 12 Юни 2009г.

Глава първа.

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) (Доп. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) С тази наредба се определят минималните изисквания и условия за отглеждане на животни в зоологически градини и центрове за отглеждане и размножаване на защитени видове животни.

(2) Изискванията и условията по ал. 1 не се отнасят за болни и ранени животни, за които ветеринарен лекар е определил други изисквания и условия.

Чл. 2. (1) (Доп. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Собствениците или управителите на зоологически градини и центрове за отглеждане и размножаване на защитени видове животни осигуряват за животните по чл. 1, ал. 1 условия за живот, които:

1. удовлетворяват техните биологични изисквания и изискванията за запазването и размножаването им;

2. (доп. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) осигуряват достатъчно пространство за свободно движение и нормално двигателно поведение, съобразено с вида, размера и броя на животните, достъп до вода и храна и допринасят за удължаването на живота на животните;

3. осигуряват нормално анатомично и физиологично развитие;

4. (доп. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) гарантират, че животните ще бъдат подслонени съобразно вида и поведението им, като обитаемостта се структурира чрез дървета, растителни островчета, хълмове, големи камъни или други пространствени елементи, които да го доближават максимално до естествените условия на живот, характерни за съответния вид, и да предложат максимално разнообразна среда за обитание;

5. гарантират, че на животните няма да бъдат причинявани болка или страдания и няма да доведат до настъпване на аномалии в поведението им;

6. осигуряват максимално разстояние от външни субекти;

7. спомагат за поддържане на нормално физиологично състояние на животните и тяхната репродуктивна способност;

8. (изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) позволяват максимално удовлетворяване на етологичните нужди на животните, като им предоставят необходимата социална среда и достатъчно лично пространство за всеки индивид;

9. (изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) предотвратяват бягството на животни чрез изграждане на две последователни врати на огражденията за животни и други бариери (електропастири, водни или сухи ровове, огради с подходяща височина и др.), непозволяващи изпускането на животните извън предназначенията за тях ограждение, както и премахване на обекти, които биха подпомогнали възможно бягство.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Собствениците или управителите по ал. 1 осигуряват за животните по чл. 1, ал. 1 следните грижи:

1. снабдяване с храна във форма и качество, отговарящо на изискванията на всеки конкретен биологичен вид;

2. ежедневно осигуряване на прясна храна и вода при съблюдаване на съответните хигиенни изисквания;

3. ежедневен контрол на условията на хранене и отглеждане;

4. (доп. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) ежедневен контрол на уредите и системите, осигуряващи необходимите температура, влага и осветление във вътрешните помещения за отглеждане. Животните не трябва да имат пряк допир с отоплителните уреди.

5. поддържане високо ниво на превантивни и лечебни ветеринарни грижи за здравното състояние на животните с цел предотвратяване на заболявания, дисстрес и нараняване.

Чл. 3. (1) Работата по прилагане на изискванията по тази наредба и адаптирането към условията за отглеждане и размножаване на животните се провежда под ръководството на компетентни лица с висше образование и необходимата професионална квалификация в областта на биологията.

(2) Качеството и количеството на храната на животните и организирането на процеса на хранене се определят от специалисти с висше или средно образование и необходимата професионална квалификация в областта на зооинженерството и зоотехниката и съвместно с лицата по ал. 1.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Здравното обслужване на животните се осъществява от ветеринарномедицински специалисти с висше или средно специално образование, като за човекоподобни маймуни се допуска и участие на хуманни лекари.

(4) Лицата, ангажирани с ежедневните грижи за хранене, поене на животните и почистване и дезинфекция на помещенията, в които те са настанени, задължително се инструктират и обучават за работа с диви животни от лицата по ал. 1, 2 и 3.

(5) (Нова - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) За осъществяване на ветеринарномедицинското обслужване от лицата по ал. 3 зоологическата градина трябва да има:

1. ветеринарна клиника (лечебница) на място, или
2. ветеринарна амбулатория (кабинет) на място и сключен договор с външна ветеринарна клиника (лечебница).

Глава втора.

ОТГЛЕЖДАНЕ НА БОЗАЙНИЦИ

Раздел I.

Отглеждане на слонове

Чл. 4. При отглеждането на слонове:

1. обитаемите пространства се ограждат:
 - а) с масивни решетки с височина над 1,80 м при женските и над 2,50 м при мъжките индивиди;
 - б) с изкопи без вода, с осигурен достъп до тях, като изкопите са достатъчно широки, за да може в тях да се движи възрастен слон;
2. външните съоръжения са върху естествена почва с пясъчни участъци;
3. подовата настилка за оборите може да бъде от различни материали (асфалт, дървени трупчета, сталит и др.), като се отчита тяхната топлинна изолация;
4. в откритата площ се осигуряват стълбове, стволове от дървета и други предмети, нужни за поддържането на кожата на слоновете;
5. да бъде осигурена възможност за къпане.

Раздел II.

Отглеждане на примати

Чл. 5. (1) Приматите се отглеждат по двойки или в групи в зависимост от вида.

(2) Групите от млади мъжкар се отглеждат отделно, за да се избягва контакт на групата с женски индивиди.

(3) Самостоятелно отглеждане на примати се разрешава само в изключителни случаи и за период до една година при:

1. изолация поради заболяване;

2. заплаха за живота на примата от страна на други животни в стадото;
3. настъпване на полова зрелост на млади мъжки индивиди, когато трябва да се отделят от стадото и няма възможност за образуване на друга група;
4. при образуване на нова група.

Чл. 6. (1) Обзавеждането на клетката и волиерата за отглеждане на примати в зависимост от вида им включва някои от следните елементи:

1. вертикални и хоризонтални, дървени, въжени и други типове подвижни и неподвижни конструкции за осигуряване на естественото им поведение, така че да се използва цялото пространство;
2. гнезда за сядане, почивка и раждане, вкл. и за спане на няколко животни едновременно, въжета и мрежи на различни височини;
3. бленди, ниши и други възможности за отстъпление при отглеждане на повече от две животни;
4. естествени елементи на околната среда в подовото покритие и материала за гнезда;
5. растителност и места на слънце и сянка, както и защита от дъжд във външните клетки;
6. покритие на външните помещения от естествени материали.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) При външни ограждения, разположени на остров, като гранична зона се предвиждат ивици плитка вода. Водните препятствия се обезопасяват срещу удавяне на животните.

(3) При отглеждането на човекоподобни маймуни се използват решетки, осигурителни стъкла или гладки стени с невъзможна за преодоляване конструкция.

Раздел III.

Отглеждане на хищници и перконоги

Чл. 7. Целогодишно на открито могат да се отглеждат само устойчиви на зимни условия видове хищници, за които се осигуряват предпазващи от бури и ветрове боксове за спане с насипана слама.

Чл. 8. За топлолюбиви видове хищници през студените годишни сезони се осигуряват отопляеми вътрешни боксове.

Чл. 9. (Изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Обзавеждането на вътрешното помещение и волиерата за отглеждане на хищници в зависимост от вида им включва следните елементи:

1. (доп. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) ограждения с височина 2,50 м, съоръжени с кльон, монтиран под 45°, изградени върху фундамент, който не позволява прокопаването на дупки в него;
2. при добре катерещи се видове затворена отвсякъде клетка с ограда, с гладки стени, сухи и водни ями с достатъчна височина;
3. ограничителни ровове с издадена напред горна част или електроосигуровка;
4. водни ровове със съответна защита в зависимост от вида на хищника;
5. естествена почва, като при копаещите видове клетките не се засипват с рохкав пясък или чакъл;
6. пясъчна площадка за тоалет;
7. боксове и пещери за спане и раждане, близки до естествените условия за живот на хищника;
8. структуриране на оградения участък с катерушки, стволоче от дървета, корени, бали сено, защитени от слънце и дъжд, камъни, скали, възможности за усамотяване и прикритие;
9. достатъчна растителност за съответния хищник;
10. басейни за къпане с размери, съответстващи на изискванията на вида.

Чл. 10. При отглеждането на перконоги:

1. за тюлените големината на бокса е по-голяма от дължината на тялото в легнало положение;
2. басейните за перконогите са с различна дълбочина, включващи плитководни зони;
3. допълнителни басейни се предвиждат за майки с поколението им.

Раздел IV.

Отглеждане на копитни бозайници

Чл. 11. При отглеждането на копитни бозайници:

1. (изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) обитаемите пространства се ограждат със:

- а) решетки или стени с височина 1,30 м - за свине, 1,50 м - за хипопотами, 1,6 м - за коне и биволи, 1,8 до 2,0 м - за антилопи, газели, бизони, зубри, овни и елени, до 2,5 м - за кози;
- б) ниски огради за тапири и носорози;
- в) ровове с вода или без вода, осигурени срещу прескачането им;
- г) ограда без остри ъгли;

2. оборите са:

- а) с твърд под, насипан със слама и сено, като при носорозите сламата се насипва само при студена подова настилка;
- б) с дървени скари за лежане за тапирите;
- в) с топлоизолационно, лесно за измиване подово покритие за хипопотамите;

3. съоръженията на открито имат:

- а) основна площ от естествена почва или пясък;
- б) чакълести, рохкави и добре укрепени площи за ходене пред обора и в самия него с посипване при необходимост на кварцов пясък за жирафите;
- в) неукрепени площи, насипани с пясък, предназначени за лежане и търкаляне;
- г) наличие на възможности за къпане както за съоръженията на открито, така и в помещенията на закрито;
- д) блато с кал за носорозите, биволи и прасетата;
- е) сенчести площи с дървета и постройки за предпазване от силно слънце;
- ж) осигурена възможност за поддържане на кожата;

4. в пространството за козите се осигуряват каменни конструкции за катерене;

5. хранилките и поилките се закрепват посредством фундамент в земята, като при жирафите са окачени високо;

6. се осигуряват възможности за отделяне на екземпляри на откритите площи и вътрешните помещения;

7. подстъпите към съоръженията за къпане се снабдяват с рампа или ниски стъпала, а дълбоката част се обезопасява с ограда;

8. (отм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.)

Раздел V.

Отглеждане на яйцеснасящи и торбести бозайници (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.)

Чл. 11а. (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) (1) Външното пространство при отглеждането на яйцеснасящи и торбести бозайници отговаря на следните изисквания:

1. да е оградено с бетонна ограда с гладки стени с височина 1,20 м и основа, вкопана в земята на един метър дълбочина, като основата на цялата клетка е от бетон, подсилен с арматура или мрежа, върху който се насипва минимум 1 м пръст, при ехидните и вомбатите;

2. да е оградено с мрежа, решетка или дървена ограда с височина 1 м при кенгуровите плъхове, от 1,8 до 2,0 м при кенгурата, оборудвана отгоре с кълон, монтиран под 45°, или сух ров, като:

а) над мрежата и до нея няма дървета поради опасност от бягство на катерещите се по дърветата видове;

б) оградата няма стърчащи части, които могат да причинят наранявания;

в) оградата има остър ъгъл, който да спомага за улавяне на животните;

г) основата на оградата е захваната по начин, който не позволява промушване под мрежата, като при кенгуровите плъхове основата е вкопана в земята на минимум 0,5 м дълбочина;

3. хищните торбести, опосумите и едрите видове посуми се отглеждат в телени и частично затворени волиери с достъп до вътрешно помещение или вътрешни волиери, като:

а) за изграждането се използва мрежа с размер на отворите 25/25 мм за едрите посуми и 12 мм/12 мм за захарните катерици, която не позволява навлизане на дребни гризачи при растителноядните видове;

б) подът е от бетон, покрит с пръст, за да се избегне прокопаването му от ровещите видове;

4. дребните посуми могат да се отглеждат в кафези или добре вентилирани терариуми;

5. в случаите по т. 1 и 2 се избягва ограждането с електропастир или воден ров.

(2) Външното пространство се обзавежда върху почвена покривка, като се осигуряват:

1. чакълести, рохкави и добре укрепени площи за ходене пред обора и в самия него;
2. неукрепени площи, насипани с пясък, предназначени за лежане и търкаляне;
3. постоянно наличие на трева за паша и прясна вода;
4. сенчести площи с дървета и постройки за предпазване от силно слънце;
5. каменни конструкции за катерене за скалните кенгура с пукнатини и пещери;
6. добре дренирано пространство с изградени подземни ходове при вомбатите;
7. добре структурирани пространства с дървени конструкции за катерене на дървесните видове.

Чл. 11б. (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Вътрешните помещения за видовете по чл. 11а се изграждат:

1. сухи с твърд под, насипан със слама или сено, съоръжени с дървени нарове за лежане, като при кенгурата се избягва ползването на скари;
2. при вомбатите с основа на стените от бетон или камък на височина 1,20 м, които да не позволяват на животните да копаят в тях;
3. с хранилки и поилки, закрепени посредством фундамент в земята, при кенгурата, като се избягва поставянето на решетъчни хранилки.

Чл. 11в. (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Освен изискванията по чл. 11а и 11б в съоръженията, в които се отглеждат животните:

1. се осигуряват възможности за разделяне на отглежданите екземпляри при нужда;
2. се поставят дървени гнездови къщички за живеещите в хралупи видове, като за материал за конструирането им не се използват силно миришещи лепила, токсични растения, третирана дървесина и метални листове.

Раздел VI.

Отглеждане на гризачи (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.)

Чл. 11г. (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) (1) Обитаемите външни пространства при отглеждането на гризачи се ограждат с ограда от мрежа, решетка, стъклена преграда или ров с бетонна външна стена с височина:

1. за видовете от род *Hystrix* - 1,20 м;

2. за мари, агути и капибари - 1,80 м.

(2) Добре катерещите се видове се отглеждат в телена или частично затворена волиера, като стените се изработват от мрежа, стъкло и други материали, които не позволяват да бъдат изгризани от животните.

(3) Основната площ на огражденията по ал. 1 и 2 е с бетон или друга твърда основа, покрита с естествена настилка, а когато пространството в случаите по ал. 1 се огражда с ров, основната площ може да бъде изцяло от земна маса.

(4) Мишевидните гризачи се отглеждат в добре затворени и вентилирани терариуми с твърд под, насипан със слама, пясък, сено или чамови стърготини, осигуряващи разнообразна среда, като предлагат:

1. система от тунели, пещери и кътове, изградени от тръби, гнездови камери и подобни или подов материал, в който могат да копаят тунели за усамотяване и криене;

2. система от катерушки, клони, полици, колела и люлки на различна височина;

3. места за наблюдения.

(5) Морските свинчета, прерийните кученца могат да се отглеждат в клетки, заграждения със стъклена ограда с височина 1 м, с бетонова основа, покрита с естествена настилка, или добре вентилирани терариуми.

(6) Във външното и вътрешното пространство се осигуряват със:

1. сенчести площи с дървета и навеси за предпазване от силно слънце и течение;

2. дървени конструкции за катерене за дървесните видове и за прикритие на живеещите предимно на земята видове;

3. водно пространство, като подстъпите към съоръженията за къпане се снабдяват с рампа или ниски стъпала;

4. пясъчни площадки за тоалет;

5. рохкава почва за копаене, като дебелината на слоя се определя от размера и броя на отглежданите животни, с възможности за прокопаване на тунели и изграждане на леговища;

6. допълнителен твърд естествен материал за гризане за поддържане на зъбите;

7. изкуствени гнезда, застлани със сух материал, като стърготини, сено и слама; гнездата да бъдат повече от възможните двойки, отглеждани в използваното пространство.

Чл. 12. (1) Конкретните размери на откритите участъци, клетки и басейни и съответните изисквания на отделните видове бозайници са представени в приложение № 1.

(2) За контрол на изискванията по ал. 1 вътрешните помещения се съоръжават с уреди за измерване на температура, влага и режим на осветяване.

Глава трета.

ОТГЛЕЖДАНЕ НА ПТИЦИ

Раздел I.

Отглеждане на папагали

Чл. 13. (1) При отглеждане на папагали в открити волиери за птиците се осигурява убежище или подслон.

(2) За видове, които обикновено се отглеждат в затоплени помещения, се оборудва вътрешна волиера с размери, съответстващи на външните.

(3) През зимата в убежищата се поставят хранилки и поилки.

(4) Подовете на кафезите, вътрешните волиери и убежищата се постилат с пясък, талаш от необработена дървесина, дървесни гранули, кора или с друг подходящ материал, позволяващ редовно почистване.

(5) Подът на външната волиера е от почва, пясък, дребен чакъл, баластра или други подобни естествени материали.

(6) Кафезите и волиерите се изработват от материал, който не е вреден за здравето на птиците, лесен за почистване и обработен така, че да не причинява наранявания.

(7) В кафезите, волиерите и убежищата се осигуряват най-малко по две пръчки за кацане с различна дебелина, разположени така, че да има свободна дълга отсечка за летене.

(8) В помещенията и убежищата се осигурява изобилна дневна светлина или оборудване за изкуствено осветление с параметри на дневното и с денонощен режим: 12 часа ден и 12 часа нощ.

Чл. 14. При отглеждане на ята от папагали по време на размножителния период се поставя по-голям брой гнездилици, отколкото са двойките птици в птичарника, за да се сведат до минимум споровете за тях.

Чл. 15. При отглеждане на папагали основната площ на кафеза и волиерата се увеличава с 50 % спрямо тази по приложение № 2 при:

1. всяка следваща двойка;
2. взети от природата птици през първите две години от отглеждането им в зоологическата градина.

Раздел II.

Отглеждане на пойни птици

Чл. 16. (1) Температурата, при която се отглеждат пойни птици, трябва да съответства на температурата в района на естественото географско разпространение на птиците.

(2) За отглеждането на пойни птици целогодишно се осигурява убежище с температура не по-ниска от 10 °С.

(3) За европейските и високопланинските видове пойни птици е допустимо да се оставят да зимуват на открито при наличие на подходящо оборудвани за целта места.

(4) При отглеждане на северни и високоалпийски постоянни птици се съблюдават изискванията им по отношение на температурата.

(5) При отглеждане на тропически птици в кафези помещенията са отопляеми и се поддържа необходимата температура.

Чл. 17. В помещенията и убежищата се осигурява достатъчно дневна светлина и оборудване за изкуствено осветление с параметри на дневната светлина, като:

1. продължителността на осветяване се съобразява със специфичните потребности на вида и с годишното време;
2. денонощният режим на изкуственото осветление е с продължителност между 8 и 14 часа при спазване на ритъма ден/нощ.

Чл. 18. (1) Кафезите, волиерите и убежищата:

1. се оборудват така, че да не се създава опасност от нараняване на птиците и да не се пречи на почистването;
2. имат най-малко 3 стоянки от естествени клони, които са така отдалечени една от друга, че птиците да ги достигат с летене;
3. три от стените на кафеза са непрозрачни, а при волиерите - една от стените.

(2) Кафезите се изготвят от нерелектиращи пръчки.

(3) Кафезите се поставят на височина най-малко 0,80 м (с изключение при мътешите на земята птици).

(4) Външните (откритите) волиери отговарят на следните изисквания:

1. имат частичен покрив и убежище, защитено от неблагоприятни атмосферни условия (слънце, вятър, дъжд), което по всяко време може да бъде използвано от птиците;

2. имат височина най-малко 1,70 м;

3. са с под, покрит с пясък, дървен гранулат, почва или подобен материал; да се поддържа чист;

4. осигуряват възможности за скриване, спане и гнездене на птиците;

5. частично са залесени с неотровни растения;

6. осигуряват възможности за къпане на птиците.

Раздел III.

Отглеждане на совоподобни и соколоподобни птици

Чл. 19. (1) Совоподобните и соколоподобните птици се отглеждат само във волиери, които осигуряват възможности за движение и летене, изключващи наранявания при видовете:

1. с дълги, широкоплощни криле, относително бавно ускоряващи се при полет;

2. с дълги, тесни криле, ускоряващи се относително бавно, малко подвижни, но бързолетящи;

3. с къси, овални, заоблени криле и дълга опашка, ускоряващи се бързо и много подвижни.

(2) Съобразно специфичните им анатомични особености птиците по ал. 1 могат да бъдат настанени във:

1. телени волиери - само за видове по ал. 1, т. 1 и 2;

2. частично затворени волиери;

3. затворени от всички страни волиери.

Чл. 20. Вътрешното обзавеждане на волиерата трябва да:

1. подпомага извършването на целенасочени и възможно най-дълги полети;
2. дава възможност за лежане и стоене чрез различни плоски конструкции в горните части на волиерата;
3. предлага възможности за отстъпление и защитни зони, откъдето птиците да наблюдават околността;
4. предлага лесни за почистване съдове за хранене и къпане в зависимост от големината на птицата;
5. предлага пръти за кацане, разположени така, че да са предпазени от замърсяване с екскременти;
6. предлага защита при неблагоприятни климатични условия;
7. осигурява специфичната температура за вида птица;
8. осигурява места за мътене според вида на птицата - различни дървета, скали, на земята, хралупи (дупки, пещери).

Чл. 21. Совоподобните и соколоподобните птици се отглеждат по двойки, като някои видове според спецификата им могат да се отглеждат в групи.

Раздел IV.

Бягащи птици (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.)

Чл. 21а. (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) (1) Бягащите птици се отглеждат в заградени дворове с ограда с височина минимум 1,8 м, с осигурени закрити помещения.

(2) Оградата е със здрава конструкция, като носещите колони са забити минимум 40 см в земята. Оградната мрежа е солидна с отвори не по-големи от 50 x 50 мм.

(3) За всяка двойка се осигуряват две съседни външни ограждения с проход с широчина 1,5 м, за да бъдат разделяни птиците, когато няма поносимост между мъжките и женските в периода след излюпване и отглеждане на малките до тяхното израстване. Между двете ограждения се осигурява визуална връзка.

(4) Изискването по ал. 3 не се прилага за щраусите, които отглеждат малките си в семейна група.

Чл. 21б. (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Външното пространство се обзавежда така, че да предлага:

1. възможности за отстъпление и защитни зони;
2. естествена подова покривка, както и места, насипани с пясък за къпане, съобразени с големината на птицата, като при казуарите да има и малък плитък воден басейн;
3. навес за защита от неблагоприятни климатични условия, като силно слънце и дъжд;
4. места за мътене според вида на птицата;
5. озеленяване с храсти и ниски дървета, като се избягват отровни за птиците растителни видове.

Чл. 21в. (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Закритото помещение се осигурява със:

1. достатъчно дневна светлина, като прозорците, до които птиците имат непосредствен контакт, се обезопасяват с мрежи;
2. лесен за почистване и дезинфекция бетонов под, насипан с пясък, дребен чакъл (0,5 - 2 мм) или дървени кори, които периодично се подменят;
3. гнездови площадки за мътене, насипани с пясък или сено;
4. отопление за видовете, които не могат да издържат на ниски температури.

Чл. 21г. (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Външното и вътрешното помещение се осигуряват със съоръжения за изолиране на птиците по време на подаване на храна и почистването на клетката през периода на отглеждане на малките.

Раздел V.

Отглеждане на пингвини (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.)

Чл. 21д. (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) (1) При отглеждане на пингвини външното и вътрешното пространство се осигуряват със:

1. сух участък, достатъчен да събере всички отглеждани птици, да позволи да има териториални спорове между тях и да предлага достатъчно гнездова територия през размножителния период; участъкът може да е изграден от лед, бетон, пясък, камъни и чакъл, полиуретан, прах, фибростъкло, трева и др.;

2. басейн за плуване и къпане, като в случай че се предвидят канали между два отделни басейна или разширения, широчината им да позволява свободно разминаване на две птици;

3. пространство за изолация, необходимо при принудително създаване на двойки, поведенчески проблеми, отглеждане на пилетата от двамата родители и здравни проблеми;

4. карантинна зона за новодошли или болни птици, отделена от основната експозиция, разполагаща с отделна въздушна и водна система, с минимум сухо пространство за една птица 1 м² и басейн със същата площ и дълбочина 1 м.

(2) Външното пространство:

1. се снабдява с осигуряващи сянка конструкции и пръскачки за охлаждане на пространството при температури над 29,4°C;

2. се осигурява срещу навлизане на хищници.

(3) Вътрешното пространство се снабдява със:

1. филтрираща въздуха система с филтри, които могат да задържат спори по 10 микрона;

2. охладителна система за поддържане на минусови температури за полярните видове.

(4) Крановете, сифоните и преливниците на басейна се покриват, за да се избегне прекият достъп на птиците до тях.

Чл. 21е. (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) (1) За осигуряване на социална среда по чл. 2, т. 8 пингвините се отглеждат в групи от най-малко 3 двойки от един и същи вид.

(2) При спазване на изискването по ал. 1 птиците могат да се отглеждат в смесени експозиции от няколко вида пингвини, рибарки от вида *Larosterna inca*, синеок корморан (*Phalacrocorax atriceps* spp) и гага (*Somateria mollissima*).

Раздел VI.

Отглеждане на водоплаващи птици (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.)

Чл. 21ж. (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) (1) При отглеждане на водоплаващи птици външното и вътрешното пространство, както и тропическите къщи се снабдяват с воден басейн, размерът на който зависи от размера и броя отглеждани птици.

(2) Водните басейни по ал. 1 са:

1. с достатъчна големина за броя на птиците;

2. частично озеленени с водна, а около него със сухоземна растителност, които да осигуряват места за гнездене;
3. отделени от посетителите с тревна площ;
4. с дълбочина минимум 0,50 - 0,80 м за патици и гмурци и 1,50 м за пеликани и лебеди;
5. снабдени с плувачи или постоянни острови за почивка или гнездене на птиците, застлани с естествени материали, като папур, тръстика, сено и др.;
6. с дървени конструкции за гнездене на кормораните.

Чл. 21з. (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Водоплаващите птици могат да се отглеждат в смесени експозиции от различни видове птици и бозайници при спазване на условията по чл. 26, ал. 1.

Раздел VII.

Отглеждане на щъркелоподобни и жеравоподобни птици (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.)

Чл. 21и. (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) При отглеждането на чаплови и жеравоподобни птици външното пространство:

1. се огражда с ограда с височина минимум 3,7 м, снабдена с кълон, монтиран под 45°, ако птиците са с нарушена летателната способност поради отстраняване на карпометакарпуса на едното крило или по друга причина;
2. е телена или частично затворена волиера в случай на напълно здрави птици;
3. е с осигурен достъп до закрито помещение за тропическите видове;
4. е с мрежа, непозволяваща на птиците да промушват главата си през отворите ѝ;
5. е с вкопана в земята основа на оградата, за да не позволява проникването на хищници;
6. е с ъгли на оградата, които да спомагат за улавяне на птиците.

Чл. 21й. (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) (1) Външното пространство се обзавежда така, че да предлага:

1. възможности за отстъпление, визуални бариери за намаляване на ефекта на безпокойство от близкия контакт с хора и защитни зони;

2. естествена подова покривка, както и места, насипани с пясък за къпане, съобразени с големината на птицата, като при водолюбивите видове има плитък воден басейн с увеличаваща се дълбочина от 20 до 60 см за жеравите и 45 - 70 см за фламингите;
3. навес с три плътни стени за защита от неблагоприятни климатични условия, като при видове, издръжливи на зимни условия, може да се ползва като единствено убежище, без да се изгражда отоплено върешно помещение;
4. дървета или други конструкции, на които да се разположат гнездови платформи за гнездещите по дърветата видове;
5. за фламингите обширно кално пространство за гнездене и ходене, както и пространство за хранене с диаметър 1 - 1, 5 м и дълбочина 15 см, отделено от основния басейн по т. 2.

(2) При оформянето на пространството по ал. 1 за отглеждане на фламинго не се използват големи камъни, чакъл, храсти, лен, върби и палми.

Чл. 21к. (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Вътрешното помещение при отглеждането на чаплови и жеравоподобни птици отговаря на следните изисквания:

1. сухо с твърд под, насипан със пясък или дървени стърготини;
2. осигурява кацалки с различна дебелина в зависимост от размера на птиците, разположени така, че да има свободна дълга отсечка за летене;
3. осветено е добре от дневна светлина или оборудвано с изкуствено осветление с параметри на дневното;
4. включва плитък воден басейн с увеличаваща се дълбочина от 20 до 60 см и големина, съответстваща на размера и естествените изискванията на птиците;
5. предлага визуален контакт на обслужващия персонал с птиците.

Раздел VIII.

Отглеждане на кокошеви птици и гълъбови птици (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.)

Чл. 21л. (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) (1) Кокошевите и гълъбовите птици се отглеждат във:

1. частично затворени волиери с открити фронтове с мрежа с малки отвори, които не позволяват проникване на дребни гризачи и птици или излизане извън техните рамки на новоизлюпени пилета и осигуряват възможности за движение и летене;
2. тропически къщи.

(2) При отглеждане на тропическите видове на открито волиерата е с вътрешно отопляемо помещение или връзка с тропическа къща.

(3) Изключения от ал. 1, т. 1 се правят за обикновен паун (*Pavo cristatus*) и токачка (*Numida meleagris*), които могат целогодишно да се отглеждат свободно на територията на зоологическата градина.

Чл. 21м. (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Вътрешно волиерата се обзавежда така, че да са осигурени:

1. възможности за отстъпление и защитни зони, където птиците да се крият;
2. естествена подова покривка, както и места, насипани с пясък за къпане, съобразени с големината на птицата;
3. пръти или дървета за кацане и ношуване, разположени така, че да са предпазени от замърсяване с екскременти;
4. места за мътене според вида на птицата - различни дървета, укрития на земята;
5. озеленяване с храсти и ниски дървета, които да изпълняват функцията за места за гнездене и почивка, като се избягват отровни за птиците растителни видове;
6. навес за защита от неблагоприятни климатични условия, като силно слънце и дъжд, или достъп до вътрешно помещение;
7. плитък басейн за къпане на гълъбовите птици.

Чл. 21н. (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Вътрешните помещенията се изграждат така, че да осигуряват:

1. достатъчно дневна светлина, като прозорците, до които птиците имат непосредствен контакт, да са обезопасени с мрежи;
2. лесен за почистване и дезинфекция бетонов под, насипан с пясък, дребен чакъл (0,5 - 2 мм) или дървени кори, които периодично се подменят;
3. пръти за кацане и ношуване, разположени така, че да са предпазени от замърсяване с екскременти и да не са над поилки и хранилки;
4. лесни за почистване съдове за хранене и къпане на птиците;
5. места за мътене според вида на птицата.

Чл. 21о. (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Тропическите къщи отговарят на изискванията по чл. 21м, т. 1, 2, 3, 4 и 5 и чл. 21н, т. 1 и 4 и предлагат места с малки плитки басейни или локви за къпане на птиците.

Чл. 21п. (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Кокошеви птици могат да се отглеждат в смесени експозиции с гълъбови, туракови или дребни пойни птици.

Чл. 22. (1) Конкретните размери на кафеза и волиерата, площта на убежището и съответните изисквания на отделните видове за единични или двойки птици са представени в приложение № 2.

(2) За контрол на изискванията по ал. 1 вътрешните помещения се оборудват с уреди за измерване на температура и режим на осветяване.

Глава четвърта.

ОТГЛЕЖДАНЕ НА ВЛЕЧУГИ

Чл. 23. При отглеждане на влечуги:

1. се осигуряват такива условия, които да съответстват на специфичните изисквания на видовете влечуги;

2. се спазва диапазонът на температурата за отглеждане, съответстващ на вида влечуги;

3. (изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) при използване на изкуствен източник на светлина с лъчиста топлина осветителните тела:

а) се закрепват по начин, подходящ за съответния вид животни, по който те могат оптимално да използват топлината на мястото, където прекарват времето си, като се избягва получаване на изгаряне; продължителността на осветяване на терариума за тропическите видове е около 12 часа дневно;

б) се монтират в най- светлата част на терариума в случай на отглеждане на активни през деня видове, които в природата използват пряка слънчева светлина, за да поемат топлина;

в) с температура на повърхността над 50° С са снабдени с предпазни решетки или се поставят така, че животните да не могат да влязат в пряк допир с тях;

4. се поддържа оптимална влажност на въздуха и на подовата настилка;

5. се осигурява постоянен приток на "пресен въздух" на индивидите чрез отглеждането им в телени кафези или терариуми с големи пространства с естествена вентилация;

6. (доп. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) се осигуряват възможности за приемане на вода според вида на влечугите, като за видовете, които приемат вода от капки, попаднали върху телата им, или от заобикалящите ги предмети, се осигурява достъп до капеща вода или се извършва ежедневно пръскане с вода;

7. (нова - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) които в естествени условия изпадат в хибернация, на равни годишни интервали се осигуряват условия за това по начин, който отговаря на естествения им цикъл, и след преминаване на съответна подготовка чрез постепенно намаляване на температурата на средата и намаляване на дажбите от храна и вода.

Чл. 24. (1) (Предишен текст на чл. 24 - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Терариумът за отглеждане на влечуги според вида им отговаря на следните изисквания:

1. (доп. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) има настилка от подходящ земен, пясъчен или друг естествен субстрат с достатъчна дебелина на слоя, в който ровещите се видове да могат изцяло да се заравят;

2. осигурени са възможни скривалища;

3. (изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) има водни басейни, осигуряващи плавен преход от сушата към водата и обратно и притежаващи обем, достатъчен животните да натопят цялото си тяло и който може да се ползва от всички обитатели на терариума по едно и също време (приложение № 3);

4. осигурени са възможности за катерене и скривалища - скали, клони с подходяща големина и размер;

5. има растителност за поддържане на подходящ микроклимат;

6. за отглеждането на половозрели яйцеснасящи женски индивиди са осигурени места за полагането на яйцата.

(2) (Нова - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) В терариума се осигурява микроклимат с условия, подобни на тези в естествените местообитания на съответния вид, като:

1. се обособяват зони с различна температура, така че животните да могат да избират и да прекарват времето си в различните зони, за да поддържат оптимална телесна температура;

2. при отглеждане заедно на няколко животни всички те да имат възможност да използват отоплените места по едно и също време;

3. температурата на отопленото място не превишава 50° С.

Чл. 25. (1) Конкретните площи, необходими за двойка влечуги, поносимостта им към съжителство, техните изисквания към температурата и влажността на въздуха и други особености при отглеждане на отделните видове са представени в приложение № 3.

(2) Площта на терариума по ал. 1 се определя, след като се измери дължината на тялото - от главата до края на опашката, или дължината на корубата при костенурките и се изчисли съотношението, посочено в приложение № 3, графа "Площ на терариума".

(3) За контрол на изискванията по ал. 1 терариумите се оборудват с уреди за измерване на температура и влага и за контрол на режима на осветяване.

(4) (Нова - ДВ, бр. 43 от 2006 г.) За осигуряване на безопасност на персонала при обслужването височината на терариума може да се ограничи до два метра независимо от изчисленията по ал. 2.

(5) (Нова - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) За осигуряване на безопасността на посетителите и за предотвратяване на бягство на животните вратите, капациите и плъзгащите се стъклени панели на терариумите, предназначени за змии и гущери, се затварят плътно и се заключават.

(6) (Нова - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) В случай на отглеждане на отровни видове влечуги на терариумите се поставят предупредителни табели за отровни и опасни влечуги.

Глава пета.

ОТГЛЕЖДАНЕ НА ЖИВОТНИ В СМЕСЕНИ ЕКСПОЗИЦИИ (НОВА - ДВ, БР. 44 ОТ 2009 Г.)

Чл. 26. (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) (1) Смесени експозиции се съставят от различни видове и групи животни в ограждения, позволяващи отглеждане на по-голям брой животни, които отговарят на следните условия:

1. в природата обитават едно и също местообитание, където се срещат в естествени смесени стада или групи или са с различно вертикално разпределение в местообитанията;

2. не се отнасят помежду си като хищници и жертви;

3. не са агресивни помежду си;

4. има осигурени укрития, помещения и места за раждане на малките за всеки отделен вид.

(2) Пространството при смесените експозиции се изчислява като сума от минимално изискваното пространство за всеки един вид поотделно.

Чл. 27. (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Освен възможните смесени експозиции по чл. 21е, чл. 21п и приложения № 1, 2 и 3 при прилагането на разпоредбите по чл. 26, ал. 1 не се изключват смесени експозиции и от други видове, които не са изрично посочени.

Допълнителни разпоредби

§ 1. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) По смисъла на тази наредба:

"Бокс" е ограничено пространство за индивидуално обслужване, отглеждане, развъждане, карантина, изолация и провеждане на експеримент.

"Волиера" е клетка за отглеждане на диви животни в плен, позволяваща свободно движение на животните съобразно с естествените им нужди от ходене, тичане и полет.

"Външна волиера" е волиера, при която животните са изложени на пряко влияние на метеорологичните условия.

"Вътрешна волиера" е волиера, изградена в закрито помещение (сграда), при която климатичните условия могат изкуствено да се контролират.

"Грижа" са материални и нематериални ресурси, използвани за поддържане на животното във физическа и психична кондиция.

"Телена волиера" е открита от всички страни волиера, изработена от метална мрежа или от мрежа от наварено арматурно желязо.

"Частично затворена волиера" е тази, която има затворени странични стени от дърво или зидове и един или няколко частично открити фронта, имащи вградени и издадени места за седене на животните и бленди за гледане.

"Затворени волиери" са затворените от всички страни волиери, в които не може да се погледне отвън, но отгоре имат достъп на светлина и въздух.

"Убежище" е помещение с отвори за влизане и излизане, отоплено в съответствие с климатичните изисквания на вида и позволяващо му усамотение.

"Диво животно" е всяко живо гръбначно същество, различно от човека, включително свободно живеещите, с изключение на домашните породи кучета, котки, коне, магарета, крави, овце, кози, свине, гъски, патици, кокошки, пуйки и др.

"Етологични нужди" са нуждите, свързани с поведението на животните към себеподобните, околната среда и другите видове.

"Отглеждане" е комплекс от зоотехнически и ветеринарномедицински мероприятия, които осигуряват нормалното анатомично и физиологично развитие на животните.

"Птици-гостоприемници" са видове птици, които мътят яйцата и отглеждат поколенията на други видове.

"Обор" е застроено място за подслон на копитни животни.

"Изоляция" е отделяне на заразболни или съмнителни за заразяване животни в отделно помещение.

"Клетка" е постоянно фиксирано или подвижно съоръжение, затворена със солидни стени и/или поне от едната страна чрез обикновена или мрежеста решетка, в която се отглеждат/транспортират едно или повече животни. В зависимост от броя на животните и размерите на клетката свободата на движение е относително ограничена.

"Болка" е неприятно физическо усещане.

"Дисстрес" е състояние вследствие неспособност или невъзможност за приспособяване към действието на дразнителите. Обикновено се асоциира с промяна в подвижността или движението и може да доведе до стереотипно поведение.

"Страдание" е продължително усещане на болка.

"Субстрат" е почвената, пясъчната или чакълестата покривка на дъното на терариума.

"Терариум" е постоянно фиксирано или подвижно специално съоръжение за отглеждане на дребни торбести бозайници, гризачи и влечуги. Изградено е от затворена клетка със солидни стени и/или стъкло, като поне едната стена е прозрачна, а част от едната страна или покрива е от мрежеста решетка за достъп на въздух.

"Тропическа къща" е затворена солидна постройка или оранжерия, предназначена за настаняване и отглеждане на тропически видове животни и растения, представляваща конструкция с изграден от подсилено стъкло покрив и плътни и/или стъклени стени, в която целогодишно изкуствено се поддържа висока влажност и температура. При необходимост в нея могат да се строят телени или частично затворени волиери, терариуми и да се ограждат пространства с оглед отделяне на видове, които не могат да живеят в смесени експозиции с останалите видове, обитаващи това пространство.

Заклучителни разпоредби

§ 2. Тази наредба се издава на основание на чл. 61 от Закона за биологичното разнообразие (ДВ, бр. 77 от 2002 г.).

Приложение № 1 към чл. 12, ал. 1

(Изм. и доп. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.)

ХОБОТНИ (Proboscidea)	Брой животни	Открит участък, площ (м2)	Вътрешна клетка площ (м2)	височина (м)	Темпе- ратура (°C)	Социално устройство	Забележки/ особености
СЛОНОВЕ (Elephantidae)	3 женски	500	90	10	над 15	Задължително стадно отглеж- дане (минимум 2 слона)	За възрастните мъжки слонове е необходим отделен обор. Възможности за отделяне на мъж- ките слонове
	1 мъжки	150	50				
ТУПАИ (Scandentia)	Брой	Площ (м2)	Висо- чина (м)	Темпе- ратура (°C)	Влажнос- т на въздуха (%)	Социално устройство	Забележки/ особености
	2	3	1,5	18 до 25 (чувстви- телни са на студ)	40 до 70	На двойки или семейни групи	Продължително ст на деня 12 часа. Във ви- соките части на клет- ката - дървени къщич- ки за раждане. На едно животно по два сандъка за спане
ПРИМАТИ (Primates)							
Миши лемури (Cheirogaleus)	2	1,5	2	20 до 25	50 до 75	На двойки или на малки	При мишите лемури две до три женски мо- гат да се отглеждат заедно с две мъжки
ЛОРИЕВИ (Lorisidae)						семейни групи	

Галаго (Galago)	3						
Голямо галаго (Otolemur crassicaudatus); Нощни маймуни (Aotes trivirgatus)	6						За нощни маймуни къщичките да побират цялото семејство
РЪКОНОЖК И (Daubentoniid e)	9						
ДЪЛГОПЕТИ (Tarsiidae)	2	3	2	30	85		
ЛЕМУРИ (Lemuridae) (без вари)	2	9 ; и 12 за вари	2,5	18 до 25 Нарalemur	40 до 70	На двойки или семејни групи	Продължително ст на дена 12 часа. Могат да излизат навън при тем- ператури над нула граду- са, ако има свободен дос- тѣп до вътрешните по- мешения. Местата за сядане - с размер за по- големи групи. Женски- те вари имат нужда от две гнездилици. При външни простран- ства, оградени с вода (острови), да се има предвид, че лемурите плуват лошо и зато са
Сифаки (Propithecus)	20		3,0				

необходими
ивици плит-
ка вода като
гранична
зона

ПРИМАТИ (Primates)	Брой	Открит участък с площ, равна на вътрешна клетка площ, м ² , висо- (+ м ² висо- чина за всяко след- ващо) (м)	Температура (°C)	Социално устройство	Забележки/ особености
МАРМОЗЕТКИ (Callithricidae)	2	5	2	18 - 24 при влаж- ност 40 до 70 %, до 5 животните могат да използ- ват и външните помещения	На двойки или семейни групи Платформи, на които цяло- то семейство да може да седи заедно. Гнездилки за всяка семейна група. Да се предотврати визуален контакт между съседни гру- пи мармозетки
Саймири (Saimiri); Скокливи маймуни (Callicebus); Малки саки (Pithecia)	2	8	2	Над 23 и висока влажност на въздуха Callicebus жи- веят на семейни групи, остана- лите на големи общности	Могат да престояват във външните постройки само през летните месеци. Сай- мирите се нуждаят от места за спане на няколко живот- ни

Големи саки (Pithecia); Уакари (Cacajao); Ревачи (Alouatta)	10	2,5		Белоглавите саки (Pithecia) живеят на семейни групи.	Останалите на големи общности	едновременно Да престоят във външните постройки само през летните месеци. За ревачите да се осигурят структури, на които да се държат с опашките си
Капуцини (Cebus); Вълнесты маймуни (Lagothrix); Паякообразны маймуни (Brachyteles)	2	16	3	Относително нечувствителни на студ		За паякообразните маймуни да се осигурят структури, на които да се държат с опашките си. Тези маймуни се нуждаят от места за спане за няколко животни едновременно
ГИБОНИ (Hylobatidae)	2 - 4	25 (+ 8)	3,5	10, не по-малко от 15 за кампучийския гибон (Hylobates pileatus) и гибона сиаманг (Hylobates syndactylus)	На двойки или като семейства	Конструкции за катерене и люлеене, които позволяват да се люлеят, висейки. Възможности за седене на различни височини, бленди, ниши или други възможности за отстъпление и усамотяване. Възможности за препречване. Дължина на външния участък - 8 м

ЧОВЕКОПОДОБНИ	2	25 (+10)	4,0	16.	Да не се отглеж-	За орангутаните възможнос-
МАЙМУНИ				При студ до 0 е	дат по двойки и	ти за усамотяване. Важно е
(Pongidae)				допустимо само	поединично.	да има бленди, ниши, въз-
				кратковременно	Орангутаните	можности за отстъпление,
				пребиваване	(Pongo pygmeus)	за тичане наоколо (напри-
				навън	по двойки или в	мер чрез наличие на повече
					социални групи,	свързващи проходи между
					а останалите - в	две помещения), за да се
					семейни групи	предотврати някое животно
						да бъде притиснато натяс-
						но. Да има възможности за
						препречване (с контактни
						решетки), възможности за
						игри и занимания,
						материали за строене на
						гнезда за спане

ПРИМАТИ	Брой	Открит участък	Вътрешна клетка	Температура	Социално устройство	Забележки/ особености
(Primates)		площ, м ²	висо - , м ²	(°C)		
		(+ м ² за	чина за			
		всяко след-	(м) всяко след-			

1	2	3	4	5	6	7	
Бабуини (Papio anubis) и Мантиести (Papio hamadryas)	до 5	30 (+ 2)	2,5 10 (+ 1,5)	2,0	Могат да живеят през цялата година на открито, ако имат достъп до леко затоплени вътрешни помещения	Бабуините се отглеждат по двойки, семейни групи или стада. Мантиестите павиани могат да се отглеждат в хареми	При отглеждане на големи стада, с няколко отраснали мъжки, трябва да има добре структурирани клетки със съответната големина
Гелада (Theropithecus gelada)				(5 до 8)	Възможно е отглеждане в хареми, отрасналите мъжки трябва своевременно да се отделят от харема	При отглеждане на повече от един харем трябва да има големи (най-малко неколкостотин квадратни метра) добре структурирани външни клетки или много големи отделни вътрешни сепарета за всеки харем.	
Дрил (Papio leucorhaeus) и Мандрил				16. При студ - временно	Отглеждане на двойки или хареми	Възможно е отглеждане на групи само от млади мъжки	

(Papio sphinx)					пребиваване навън		
КОТКОПОДОБНИ МАЙМУНИ (Cercopithecidae)	5 и по-малко	25 (+ 2)	2,5	10 (+ 1,5)	2,0	16. При студ - само кратко- временно пре- биваване на- вълн. За зелени- те морски кот- ки (Chlorocebus aethiops) и пла- нинските видо- ве - до темпе- ратура от 12 - 14 навън	Най-малко по двойки, за предпочита- не - на семей- ни групи или хареми. Подрастващ и те мъжки да се отстраня- ват своевре- менно
Хусари (Erythrocebus)		30 (+ 2)				14. При студ само крат- ко- временно пребиваване навън	
Малък гвенон (Cercopithecus talapoin)		15 (+ 1)		6 (+ 0,5)		16. При студ - само крат- ко- временно пребиваване навън	Отглеждане по двойки, се- мейства или стада (смесе- ни групи с един или по- вече възраст- ни мъжки)
Мангабета (Cercopithecus)	5 и по-малко	30 (+ 2)	2,5	20 (+ 1,5)	2,0	16. При студ само крат- ко- временно пребиваване	На двойки, семейни групи или хареми

Колобуси (Colobus)	5 и по-малко	30 (+ 2) 3	20 (+ 1,5) 3	навън 20. За формите, обитаващи планинските гори - 15. При не много студено време могат да живеят и на открито	На двойки или групи	Опашките им трябва да висят свободно, без да опират до земята
Макаци (Macaca)	5 и по-малко	30 (+ 2) 2,5	20 (+ 1,5) 2	За планинския макак (M. assamensis), японския макак (M. fuscata) и магота (M. sylvanus) се допуска целогодишно отглеждане на открито, при наличие на защитени от дъжд и вятър убежища. За ре-зус макака (M. mulata) и лапундера (M. nemestrina) се допуска целогодишно отглеждане на открито, при наличие на ле-	На двойки, семейни групи или стада.	Възможни са групи от мланди мъжки

						ко затоплени помещения (5 до 8 °C). За рядния макак (M. fuscicularis), индийския макак (M. radiata), лъвския макак (M. silenus), целебския черен макак (M. maura) и качулатия черен макак (M. nigra) да имат достъп до помещения с температура 12 до 14		
Лангури (Semnopithecus и Presbytis)	до 5	25 (+ 2)	3	10 (+ 1,5)	2,0	18. Допуска се временно пребиваване навън при студ. За обикновенни лангур (S. entellus) и белобрадия лангур (P. senex): 12 до 14	На двойки или харемни групи. Възможно е отглеждане само на групи от млади мъжки	Да има дълги отсечки за тичане и препускане, досатъчно непостоянни и люлеещи се елементи, високи клетки и разположени високо места за сядане, които
Лангури (Pygathrix);	до 5	20	3	20	3	23 - 25 при влажност на въздуха	Отглеждане на групи от	

<p>Черен лангур (<i>Rhinopithecus beiti</i>) и Дългоноси маймуни (<i>Nesalis</i>)</p>	<p>70 % за Лангур дук (<i>Pygathrix nemaeus</i>) и дългоноси- те маймуни (<i>Nesalis</i>). Белогръбият лангур (<i>Pygathrix brelichi</i>), златният лангур (<i>Pygathrix roxellana</i>) и черният лангур (<i>Rhinopithecus beiti</i>) са устойчиви на студ и могат да живеят изве- стно време и на сняг</p>	<p>три до десет животни. Отрасналите мъжки не се понасят с ос- таналите. Възможни са групи само от мъжки</p>	<p>да предлагат място за повече живот- ни. Мрежите и въжетата да са от изкуствени мате- риали. Да не се ползват естестве- ни въжета</p>
---	---	--	---

ХИЩНИЦИ (Carnivora)	Брой живот- ни	Площ на басейна (м ²)	Дълбо- чина (м)	Температура, минимална (°C)	Социално устройство	Забележки/ особености
СЪЩИНСКИ ТЮЛЕНИ (Phocidae) и Пръстенчат тюлен (<i>Pusa hispida</i>)	до 4	60	1	Устойчиви на зимни условия	Семейни гру- пи, по двойки или еднопо- лови групи	При всички видове тюлени да се осигурява достатъч- но земно пространство, което да позволява на всич- ки животни едновременно да пребивават на сушата
Морски лъвове (<i>Eumetopias</i>) и Южни морски мечки (<i>Arctocephalus</i>)		100	1,20			
Морж (<i>Odobenus</i>)		200	1,8			

rosmarus)
и Морски
слонове
(Mirounga)

ХИЩНИЦИ (Carnivora)	Брой животни	Площ (м2 (+ м2 за всяко следващо))	Открит участък	Вътрешно помещени е	Температура (минимална) (°C)	Социално устройство	Забележки/особености
КУЧЕТА (Canidae)							
Вълк (Canis lupus)	двойка	100 (+ 10)	Не се изисква		Устойчиви при зимни условия.	Групи	Да се изградят леговища и бърлоги от естествени материали
Хиеново куче (Lycan pictus)	двойка с до 5 млади животни		20		18		Целогодишно на открито, само ако имат достъп до отопляемите помещения
Индийско червено куче (Cuon alpinus), Ивичест чакал (Canis adustus), Черногръб чакал (C. mesomelas), Етиопски вълк (C. simensis), Динго (C. familiaris dingo)		60	10				
Голямоуха лисица (Urocyon megalotis); Храстово куче (Speothos venaticus); Степна лисица (Vulpes corsac), Лисица крабояд (Cerdocyon thous),		16	4				За храстовите кучета - басейни за къпане

Южноамерикански лисици (Lycalopex [Pseudalopex]), Фолкландска лисица (Dusicyon australis)

Гривест вълк (Chrysocyon brachyurus)

200 30

Вътрешното помещение да е снабдено със сандък за спане с размери 2 x 1 x 1 м

Фенек (Fennecus zerda)

6 2

Семейни групи

Чакал (Canis aureus), Койот (Canis latrans)

40 Не се изисква

Устойчиви при зимни условия.

Да се изградят леговища и бърлоги от естествени материали

Енотовидно куче (Nyctereutes procyonoides), Лисица (Vulpes vulpes), Полярна лисица (Vulpes [Alopex] lagopus)

20

Хиени (Hyaenidae)

Двойка 80 (+ 10) 20 (+ 5) 5

Семейни групи

Двойките да се събират много внимателно, за да се избегне риск а от сбиване и смърт.

ХИЩНИЦИ (Carnivora)

Брой животни Площ, м2 (+ м2 повече на всяко следващо) Височина (м) Температура, минимална (°C) Социално устройство Забележки/ особености

1 2 3 4 5 6 7

ПОРОВИ (Mustelidae)

Невестулка (Mustela nivalis)

Едно

1,5

2

Устойчиви при зимни условия

Единично/ двойка

Хермелин (Mustela erminea)

3

Черен пор (<i>Putorius putorius</i>); Норки (<i>Mustela lutreola</i> , <i>M. vison</i>); Златка (<i>Martes martes</i>); Бялка (<i>Martes foina</i>)	Двойка	6				
Тайра (<i>Eira barbara</i>)		8		Над 15		
Европейска видра (<i>Lutra lutra</i>); Язовец (<i>Meles meles</i>); Американски язовец (<i>Taxidea taxus</i>)	Двойка	20		Устойчиви при зимни условия	Единично, семейна група	Допустимо е ползване на непокрито пространство с гладки стени.
Гладкозърнеста видра (<i>Lutra perspicillata</i>); Медоед (<i>Mellivora capensis</i>)				Над 15		
Сива видра (<i>Amblonyx cinerea</i>)	Двойка	10			Семейна група	
Гигантска видра (<i>Pteronura brasiliensis</i>)		60				
Росомаха (<i>Gulo gulo</i>)	Двойка	40		Устойчива при зимни условия	Двойка	
Скунксове (<i>Mephitinae</i>)		10		Над 15	Единично, семейна група	
ЕНОТОВИ (<i>Procionidae</i>)						
Южноамерикански коко-мицли (<i>Bassariscus astutus</i>); Олинго (<i>Bassaricyon gabii</i>)	Двойка	6 (+ 2)	2	Над 15	Двойки или в малки групи	Видове, живеещи на дървета и на земята. За <i>P. lotor</i> и <i>P. cancrivorus</i> - басейни

Дългоносо мече (<i>Nasua nasua</i>); Миещи се мечки (<i>Procyon lotor</i> и <i>P. cancrivorus</i>) и Малка панда (<i>Ailurus fulgens</i>) ВИВЕРОВИ (<i>Viveridae</i>)		20 (+ 2)		Устойчиви при зимни условия		за къпане. Малката панда е чувствителна към студ, влага и жега
Мусанг (<i>Paradoxurus hermaphroditus</i>); Мангусти (<i>Herpestes</i>); Ивичеста мангуста (<i>Mungos mungo</i>); Сурикати (<i>Suricata suricata</i>)	Едно	12 (+ 2)	2	Над 15	Групи, за мусанга - единично	Осигуряване на слънчеви бани. Сурикатите се нуждаят от възможности за ровене
Мангуста джудже (<i>Helogale parvula</i>)	Двойка	8 (+ 1)		Над 18	Групи	
Египетска мангуста (<i>Herpestes ichneumon</i>)	Двойка	16 (+ 3)				
Африканска цивета (<i>Viverra civetta</i>); Мадагаскарска цивета (<i>Fossa fossana</i>); Бинтуронга (<i>Arctictis binturong</i>)	Едно	20 (+ 3)		Над 18	Единично	

ХИЩНИЦ И (<i>Carnivora</i>)	Брой	Открит участък,	Вътрешна клетка	Температура, минималн	Социално устройство	Забележки/ особености
----------------------------------	------	-----------------	-----------------	-----------------------	---------------------	-----------------------

1	2	3	4	5	6	7	8
КОТКИ (Felidae)							
Гепард (Acynonyx jubatus)	Две (женс ки и мъжки)	80 (+ 10)	20 (+ 5)	3	Над 15	На групи	Бокс от 5 м2 за всяко животно. Боксовете да са пространств ено отделени един от друг. За женска с малки - отделно огра- ден участък
Лъв (Panthera leo)	Двойк а (+мал ки при лъ- вовете)	40 (+ 10)	25 (+ 4)	3	Устойчиви при зимни условия	Семейни групи	При целоднев- но държане на открити прост- ранства - сухи боксове за през
Тигър (Panthera tigris)						Единично, двойки	нощта от най- малко 3 м2/на животно.
Леопард	Двойк	30	15	4		На двойки, когато	За тигъра и

(Panthera pardus);					животните са добре социализирани/съвместими	ягу-
Ягуар (Panthera onca);						ара -
Пума (Puma concolor);						басейни за
Снежен барс (Panthera uncia);						къпане.
Опушен леопард (Neofelis nebulosa)						С изключение
Рис (Lynx lynx)	Едно	20 (+ 3)	20 (+ 2)	2,50		на лъва
Чернокрака котка (Felis nigripes);	Едно	6 (+ 1)	6 (+ 1)	2,50	Над 18	женски-
Котка на Жофруа (Oncifelis geoffroyi);						те и малките да се отглеждат
Бенгалска котка (Prionailurus bengalensis)						отделно
Дива котка (Felis silvestris);	Едно	10 (+ 1)	10 (+ 1)	2,50	Устойчиви	
Манул (Otocolobus manul)						при зимни условия
Ягуарунди (Herpailurus yagouaroundi)					18	
Сервал (Leptailurus)	Едно	15 (+ 2)	15 (+ 2)	2,50	18	На двойки

s serval);
 Каракал
 (Caracal
 caracal);
 Оцелот
 (Leopardus
 pardalis);
 Златиста
 котка
 (Profelis
 aurata);
 Рибоядна
 котка
 (Prionailur
 us viverina)

МЕЧКИ
 (Ursidae)

Полярна мечка (Ursus maritimus)	Двойк а 200 (+50)	12	3	Устойчиви при зимни условия	Единично, на двойки или малки групи	Басейнът за къпане да бъде със средна дълбочина 1,5 м и големина - 60 м ²
Кафява мечка (Ursus arctos)	150 (+20)				На двойки	
Хималайска мечка (Selenarctos tibetanos);				Над 12		
Очи- латата мечка (Tremarctos ornatus);						
Бърнеста мечка (Melursus ursinus)						
Малайска мечка	Двойк а 60 (+ 10)	8	2	Над 12 в по-		Задължително

(*Helarctos malayanus*)

мещението

отопление

НЕЧИФТОКОПИТНИ И (Perissodactyla)	Брой животни	Площ на открити участък, м ² (+ м ² за всяко след- ващо)	Площ на вътрешната клетка, м ²	Температура, минимална (°C)	Социално устройство	Забележки/ особености
1	2	3	4	5	6	7
КОНЕ (Equidae)	5	500 (+ 30)		Над 10 - в обора за зебри и диви мага- рета. Устойчиви на студ са конят на Прже- валки (<i>Equus przewalskii</i>) и кулана (<i>Equus hemmionus</i>)	На двойки или като стадо с един зрял жеребец. Възможни стада от млади жи- вотни	Обори с твърд под и насипана слама. Не са не- обходими обори за коня на Прже- валки (<i>Equus przewalskii</i>) и кулана (<i>Equus hemmionus</i>), но е задължи- телно наличието на навес, Коне на Пржевалски (<i>E. Przewalskii</i>) да не се отглеждат в смесени експозиции с други видове тревопасни

						(камили, говеда, елени и др.) , освен ако ограждението е с големина няколко хектара и е добре структурирано.
ТАПИРИ (Tapiridae)	2	100	20	18	На двойки или малки групи	Вътрешните пространства да бъдат насипани със слама и сено. Да са осигурени дървени скари за лежане, възможности за къпане.
НОСОРОЗИ (Rhinocerotidae)	2	500	40	18	Единично . Белият носорог (Ceratotherium simum) в групи.	За индийския носорог (Rhinoceros unicornis) и суматренския носорог (Dicerorhinus sumatrensis) да се осигурят възможности за къпане

ЧИФТОКОПИТНИ Брой Площ на Площ на Температура, Социално Забележки/
(Artiodactyla) животни открития вътрешната минимална устройство особености

		участък, м2		клетка, м2 (°C)			
		(+ м2 за всяко следващо)	(+ м2 за всяко следващо)				басейн
ХИПОПОТАМИ (Hippopotamidae)							
Либерийски хипопотам (Choeropsis liberianus)	2	30	12	20	18	На двойки	Басейн, дълбок 1 м и осигуряващ по 8 м2 на животно
Хипопотам (Hippopotamus amphibius)	2	60 (+ 25)	30 (+ 15)	18	15	На стада. Женските да се отделят преди раждане	Басейн, дълбок 1,3 м и осигуряващ по 15 м2 на животно
ЧИФТОКОПИТНИ (Artiodactyla)							
	Брой животни	Площ (м2 (+ м2 за всяко следващо))		Температура (минимална) (°C)	Социално устройство	Забележки/особености	
		Открит участък	Вътрешно помещение (Височина (м))				
КУХОРОГИ (Bovidae)							
Горски антилопи (Tragelaphus); Бубали (Alcelaphus); Водни козли (Kobus), Саблерог орикс (Oryx dammah)	5	400 (+ 30)	30 (+3)/3	16	Група с един възрастен мъжки и няколко женски и поколени е.	Чакълести пространства, добре укрепени площи за ходене и в него. Площи, насипани с пясък за лежане, сенчести площи с дървета или постройките.	Жирафова газела (L. walleri) под 15°C се нуждае от отоплено помещение .

					само от мъжки животни.	Постоянно наличие на вода за водните козли (Kobus). Наличие на отопляеми помещения. Структуриране на обитаемостта по начин, позволяващ на преследвани от стадото животни да избягат. Възможности за скриване за новородените.
Газели (Gazella); Обикновена редунка (Redunca redunca), Жирафова газела (Litocranius walleri) Сайга (Saiga tatarica); Джейран (Gazella gutturosa)	5	200 (+20)	15 (+3)/2,5	30 (+3) / 3 (не е задължителна)	Устойчиви на зимни условия	
Говеда (Bos); Бизони (Bison)	5	400 (+30)	30 (+3) / 3		18 в обора за тропическите видове. Допуска се извеждане на открито при зимни условия. Бизоните са устойчиви на зимни условия	
Аноа (Bubalus depressicornis) Дукери (Cephalophinae), Еленкови (Tragulidae)	2 2	150 150	12 / 3	Тъмно помещение с размер 3 м ² за	16 Еленковите да имат достъп до отоплено	На двойки На двойки или малки При ползване на телена мрежа за ограда на най-малко 1 м

			дредните видове и 9 м2 за по- едрите. Височина 2,5	помещение групи при температур а под 10°C., а дукерите под 0°C.	височина се поставя мека защита върху вътрешната страна от пластмасова, риболовна мрежа или от друг солиден материал. Да се избягва внезапното влизане в помещенията.
Горал (<i>Nemorhaedus</i> <i>goral</i>); Серау (<i>Capricornis</i> <i>sumatrensis</i>); Снежна коза (<i>Oreamnos</i> <i>americanus</i>); Диви кози (<i>Rupicapra</i>); Козли (Сара); Гривест козирог (<i>Ammotragus</i> <i>lervia</i>); Муфлони (<i>Ovis</i>); Синя овца (<i>Pseudois</i> <i>payaur</i>); Тар (<i>Hemitragus</i>)	5	250(+2 0)	15(+2)/2,5	Устойчиви на зимни условия	Горал (<i>N.</i> <i>goral</i>), серау (<i>C.</i> <i>sumatrensi</i>) на двойки. За останалит е на стада.
					Каменни конструкции обособени като скали за катерене и за разпределение на пространството.

ЧИФТОКОПИТНИ (<i>Artiodactyla</i>)	Брой животни	Площ на открития участък, м2 (+ м2 за вся- ко следващо животно)	Вътрешна клетка, площ (м2)	Температура, минимална (°C)	Социално устройство	Забележки/ особености
СВИНЕ (<i>Suidae</i>) и ПЕКАРИ (<i>Tayassuidae</i>)	5	100	50		За тропически- те видове при температури до -5, почасово	На двойки или групи

Брадавичеста свиня (Phacochoerus aethiopicus); Четкоуха свиня (Potamochoerus porcus); Бабируса (Babyrousa babyrussa)	2	60	30	държане на открито при условия на сух студ	18	
Дива свиня (Sus scrofa)	5	50	10	Устойчиви на студ		Сух и защитен от ветрове подслон
ЕЛЕНИ (Cervidae) Кабарги (Moschus sp.); Мазами (Mazama sp.); Мунтжак (Muntiacus); Свински елен (Axis porcinus); Тибетски мунтжак (Elaphodus scaphalophus); Китайско водно еленче (Hydropotes inermis)	2	80 (2)	10	Северните видове устойчиви при земни условия. 18 °C за тропически-те видове	На групи или стада, за Cervus elaphus най-малко един мъжки с две женски	
Пуду (Pudu)	2	30 (1)	3			
Блатен елен (Blastocerus dichotomus); Аксис (Axis sp.); Петнист елен (Cervus nippon); Сърна (Capreolus sp.); Таменг (Cervus eldi); Замбар (Cervus	5	200 (10)	13			

unicolor);
 Елен лопатар
 (Dama
 dama);
 Черноопашат елен
 (Odocoileus
 hemionus);
 Белоопашат елен
 (Odocoileus
 virginianus);
 Пампаски елен
 (Ozotoceros
 bezoarticus)
 Лос (Alces alces); 5 400 (20) 15
 Белому-
 цунест елен (Cervus
 albirostris);
 Барасинга
 (Cervus duvaucelii);
 Благо-
 роден елен (Cervus
 elaphus);
 Милу (Elaphurus
 davidianus);
 Северен елен
 (Rangifer
 tarandus)

	Брой животни	Площ на Вътрешна клетка		Температура, минимална (°C)	Социално устройство	Забележки/ особености
		Площ открития участък (м2 (+ м2 за всяко след- ващо))	Площ висо- чина (м2 (+ м2 за всяко следващо))			
КАМИЛИ (Camelidae)						
Двугърба и едногърба камила	3	300 (+ 50)	16 3	Устойчиви на зимни условия	На двойки или малки групи	Пясъчна или естест- вена почва за настил- ка. За камилите въз-

Гуанако (Lama guanacoe) и Викуня (Vicugna vicugna)		6	2,50				можно съжителство
Лама и алпака	3	150 (+ 30)	6	2,50			с коне на Пржевал-
ЖИРАФИ (Giraffidae)	6	500 (+ 50)	150 (+ 5,50)	5,5	15	На двойки или малки групи	ски (виж. таблица Коня (Equidae)) и кулани. Чакълести поляни, рохкави, добре укреп- пени площи за ходене пред обора и в са- мия него с посипва- не при необходимост на кварцов чакъл. Високо окачени хра- нилки. Площи, наси- пани с пясък, пред- назначени за лежане, сенчести площи с дървета и постройки.
						та над почасово държане на открито при условия на сух студ, при тем- ператури не по-ниски от -5 °С, при не- прекъснато наблюдение.	

Еднопроходни (Monotremata)	Брой животни и	Площ (м2 (+ м2 за всяко следващо))	Температур а (минимална) (°С)	Социално устройство	Забележки/особенос ти
		Откри т	Вътрешно помещен		

		участък			
Австралийска ехидна (Tachyglossus aculeatus)	1	36 (+5) 10 (+5)	Оптимална температура 25°C Издържа на температури до - 2°C.	Единично или двойки	В обитаемото пространство да има гниещи пънове и листна маса, които да привличат насекоми. Наличие на достъп до закрито помещение или убежище при ниски температури.
Вомбатоподобни (Vombatiformes)	Брой животни	Площ (м2 (+ м2 следващо))	Температура (минимална) (°C)	Социално устройство	Забележки/особености
		Открит участък	Вътрешно помещение (Височина (м))		
Косматоносни вомбати (Lasiorhinus sp.)	1	24 (+10)	10 до 28, а между 26-28 за болните животни.	Единично или по двойка (ако животните са съвместими).	Наличие на гнездови бокс с размери (дълж. x шир. x вис. (м)) 1 x 1 x 1, настан с слама и снабден с капак от горната страна. Ограденото пространство не се разполага в близост до работни помещения и клетки обитавани от кучета.
Обикновен вомбат (Vombatus ursinus)	1	10 (+5) / 2	При повиши температури е необходимо охлаждане.	Възможни са двойки от две женски, мъжки и женски или два мъжки на възраст под 18 месеца. Малките се отглеждат със женската до 15 -18 месечна възраст, след което се отделят.	

Кенгуроподобни (Macropodiformes)	Брой животни	Площ (м ² (+ м ² следващо))	Температура (минимална) (°C)	Социално устройство	Забележки/особености	
		Открит участък	Вътрешно помещение (Височина (м))			
Белоопашато кенгуро (Macropus parma)	5	60 (+5)	30 (+ 5) / 2,5	10	група	Възможни смесени експозиции с Дървесно кенгуро (Dendrolagus matschiei), ръждивоврато кенгуро (Macropus rufogriseus), червено гигантско кенгуро (M. rufus), черноопашато валаби (Walabi bicolor), ему (Dromaius novaehollandiae) и австралийски гъски (Cereopsis) В големи пространства с обособени равнинен и скален терен са възможни смесени експозиции с валару (Macropus robustus), червено гигантско кенгуро (M. rufus), бандикути, ему и австралийски дропли.
Пъстроопашато скално кенгуро (Petrogale xanthopus)	1	60 (+30)	20 / 2,5	10	група (един или два мъжки с няколко женски) Младите мъжки да се отделят от групата.	Възможни смесени експозиции със захарни катерици, чинчили, фазани, нощни маймуни (Aotus), Кенгурови плъхове (Bettongia), балийски скорец (Leucopsar rothschildi), плодоядни прилепи.
Дългонос кенгуров плъх (Potorous tridactylus)	2	10 (+5)	10 (+5) / 1,8	10	Мъжки с една или две женски и тяхното поколение	

Кускусоподобни (Phalangeriformes)	Брой	Кафез/ Външна волиерата / вътрешно помещение (°C) (дъл. х шир. х вис. (м))	Температура на въздуха (°C)	Влажност на въздуха (%)	Социално устройство	Забележки/ Особености
Торбест планьор пигмей (Acrobates pygmaeus)	2	1,2 x 0,8 x 0,5			Двойка, семейна или голяма група	Гнездова къщичка с размери (дълж. х шир. х вис. (см)) 15 x 18 x 42 и отвор с диаметър 3 см.
Посуми пигмеи (Cercartetus)	1	1,2 x 0,8 x 0,5			Единично, двойки, женска с малки	
Голяма летяща торбеста катерица (Petauroides volans)	1	2,5 x 2 x 2,5			Единично, двойки, женска с малки	Гнездова къщичка с размери 28 x 30 x 60 и отвор с диаметър 10 см.
Гигантска летяща торбеста катерица (Petaurus australis)	2	2,5 x 2 x 2,5		32-33 за малките до 50 ден, 28 между 50 и 90 ден, Възрастните може и без отопление	Двойка с малки	Гнездова къщичка с размери 28 x 30 x 60 и отвор с диаметър 9 см.
Захарна катерица (Petaurus breviceps), Летяща торбеста катерица (P. norfolcensis)	2	1,5 x 2 x 1,8				Гнездова къщичка с размери 20 x 23 x 53 и отвор с диаметър 4,5 см.
Земен кускус (Phalanger [Strigocuscus] gymnotis)	2	5 x 2 x 3	18-20	Над 40	Единично или по двойка (само ако са съвместими)	Пространството трябва да е аранжирано така, че да позволява на животните да ползват целия обем на

Четкоопашати кускуси (Trichosurus)	2	4 x 2,5 x 2,5	на открито докато не завали сняг.	Единично, двойка или женска с малки	волиерата. Възможни смесени експозиции със Захарна катерица (P. breviceps), Пото (Perodicticus potto), Девет поясен броненосец (Dasyurus novemcinctus), Дългонос кенгуров плъх (Potorous trydactylus), Ивичест посум (Dactylopsila trivirgata), Мадагаскарски гигантски плъх (Hurogeomys antimena), Четкоопашат кенгуров плъх (Bettongia penicillata), Австралийска ехидна (T. aculeatus), Многоцветен лори (Trichoglossus haematodus)
Пръстеноопашати посуми (Pseudocheirus)				Двойка, семейна група или група от три млади животни.	Гнездова къщичка с размери 28 x 30 x 55 и отвор с диаметър 9 см. Гнездова къщичка с размери 25 x 25 x 55 и отвор с диаметър 8 см.

ГРИЗАЧИ (RODENTI A)	Брой	Площ (м2 (+ м2 за всяко следващо))	Температу ра (°C)	Влажност на въздуха (%)	Социално устройств о	Забележки/ Особености
---------------------------	------	--	----------------------	----------------------------	----------------------------	--------------------------

Откри
т
участъ
к

Вътрешн
о
помещен
ие /
Височина

Бодливи свинчета (Hystriidae и Erethizontidae)

Erethizontida e	2	5 (+1) 5 (+ 1) / 2,50	21 до 29, Erethizon dorsathum e устойчив на минусови температур и	35 до 60 за Неотропическ ите видове и 30 до 50 за останалите	на двойки	75 % от пространството на волиерата във височина е структурирано с дървени конструкции за катерене. E. dorsathum може да се отглежда целогодишно навън, но при минусови температури се нуждае от достъп до сухо вътрешно помещение.
Hystriidae	2	6 (+ 1,5) 6 (+ 1,5) / 1,80	21 до 29 за тропически те видове и 12 до 26 за Hystrix crystata	30 до 50	Двойки или семейни групи с един мъжки. Възможн и еднополо ви групи.	H. cristata под 12 ° C се нуждае от вътрешно помещение.

Морски свинчета (Caviidae)

Морски свинчета (Cavia), Скално свинче (Kerodon rupesstris), Куи (Galea); Планински морски	до 5	1,5 (+ 1,5 (+ 0,5) 0,5) / 0,90	7,2 до 26,6, 18 до 22 за Обикновен ия жълтозъб куи Galea musteloides	30 до 50	Двойки или семейни групи с един мъжки.	При добре структурирани с дървета за катерене пространство е възможна смесена експозиция между Galea sp. и Microcavia sp.
---	------	-----------------------------------	--	----------	---	--

свинчета
(Microcavia.
);

Мари (Dolichotis)	2	3,5 (+ 1,5)	3,5 (+ 1,5) / 1, 80	Понасят минусови температур и	група от няколко мъжки и женски	Възможни смесени експозиции с ари, игуани, тамарини, нанду, капибара, лама, мравояд и агути. Пространство снабдено с визуални барииери от пънове или стволове на дървета.. Басейни с полегато дъно и дълбочина 1, 80 във външното ограждение и 1 м в закритото помещение. Подстъпите до басейните са плавни или с ниски полегати стъпала. Възможни смесени експозиции с нанду, папагали, водолюбиви птици, тапири, мара, гуанако, елени, южноамерикан ски маймуни и маравояди.
Капибари (Hydrochaeris).	2 или 3	24 (+ 6)	2 (+ 0,5) / 1,80	Понасят на минусови температур и до - 12°C. Под 0°C да имат достъп до вътрешно помещение .	15 до 70 Мъжки с една или две женски,	Подстъпите до басейните са плавни или с ниски полегати стъпала. Възможни смесени експозиции с нанду, папагали, водолюбиви птици, тапири, мара, гуанако, елени, южноамерикан ски маймуни и маравояди.
Нутриеви (Myocastoridae) Нутрия (Myocastor coopus)	2	4 (+ 1)	4 (+ 1) / 1,80	устойчив на зимни условия	- на групи	Басейн с възможност да плуване

Рогати				ние през цялата
папагали				го-
(Eunymphicus);				
Нощни				
папагали				дина
(Geopsittacus);				приспособени
Златни				
андски папагал				за спане кутии,
(Leptosittaca);				други
Монашески				дребни видове
папагачета				имат
(Myopsitta);				
Черноглави				нужда от
аратинги				гнездилки
(Nandayus);				
Треварчета				(като дупка,
(Neophema);				хралупа)
Жълтоухи				само за
папагали	над 40	3,0 x 1,0	2,0	размножава-
(Ognorhynchus)		x 2,0		
; Земни				не. Убежищата
папагали				на
(Pezoporos);				
Розели				Малкия
(Platycercus);				александър
Разкошни				
папагали				(Psittacula
(Polytelis);				krameri),
Блестящи				
папагали				монашеските
(Prosoporia),				папа-
Пойни				
папагали				галчета
(Psephotus);				(Myopsitta
Александри				monachus),
(Psittacula);				китайския
Черно-				
глави кралски				александър
папагали				(Psittacula
(Purpureicephalus);				derbiana),
Зеленки				патагонс-
(Pyrrhura);				
Дебелоклюони				кия папагал
ари				
(Rhynchopsitta).				(Cyanoliseus
				patagonus) и
				австра-
				лийските

Блестящи лори (Chalcopsitta); Укра- сени лори (Charmosyna); Червени лори (Eos); Мускусни лорикети (Glossopsitta); Лястовичи лорикети (Lathamus), Прилепови папагалчета (Loriculus); Лори (Lorius); Жълтоклюни лорикети (Neopsittacus)	до 20	1,0 x 0,5 x 0,5	0,5	Да е най- малко	Извън пе-	папагалчета не бива да замръзват. Подът на кафезите и
Новогвинейски планински лори (Oreopsittacus); Огърличести отшел- нически лори (Phigys); Белогърби ло- ри (Pseudeos); Лорикети (Psitteuteles), Отшелнически лори (Trichoglossus, Vini).	над 20	2,0 x 1,0 x 1,0	1,0	10, за прилепо- вите папагалче- та 15, а за лори	риода на мътене в семејни	вътрешните волиери трябва да е покрит с попиващ материал
				от гористите ре- гиони, напри- мер папуанския	общност и, групи или ята.	поради течните екс- кременти на живот- ните или да има
				пъстър лори (Charmosina rarou) не бива		междинен под. Воли- ерите могат да се отлеят, бетонират
				да пада под 5.		или облицоват с друг
				За устойчивите на студ лястови- чи лорикети убе- жището не бива да замръзва.		материал, подходящ за миене. Храната трябва да е прясно приготвена и съдовете за хранене да се почистват основно.

Неразделки (Agarornis); Амазони (Amazona); Филипински дебелоклю- ни папагали (Volborsittacus); Какаду (Cacatua); Шлемоносни какаду (Callocephalon); Траурни какаду (Calyptrornis); Папагали ваза (Coccyzus); Смокинови папагали (Cyclopsitta); Ястребови папагали (Deroptyus); Еклектуси (Eclectus); Розови какаду (Eolophus); Вrabчови папагалчета (Forpus); папагали на Жофруа (Geoffroyus); Късоопашати папагали (Graydidascalus); Лешоядови папагали (Gypopsitta); Малки амазо- ни (Narialopsitta); Папагали пигмей (Micrositta); Зелени vrabчови папа-	до 25	1,0 x 0,5 x 0,5 0,5	0,5	Температура Извън та пе-	Белокоремни папа-
		Допуска т се		В помещеният риода на а	гали от род Pionites
		размери на		за разплод за мътене	целогодишно имат
		кафеза		видовете от ро-	на семей- нужда от кутии за
		0,8 x 0,4 x 0,4		довете	ни общно- спане, другите ви-
		за размножи-		Cyclopsitta,	сти, а в дове обитават хра-
		телния период		Deroptyus,	гнездови я лупи само за раз-
		на видовете		Eclectus, Forpus,	период по множаване.
		от Agapornis		Geoffroyus,	двойки.
		и Forpus		Graydidascalus,	
				Gypopsitta,	
				Micrositta,	
				Pionites,	
				Pionopsitta,	
				Prioniturus,	
				Psittacella,	

Рoисephalus
тем-
пературата в
убежищата
мо-
же да е 5 °С,
за Agarornis
убежището
не
бива да
замръз-
ва. За
планинс-
кия нестор
Kea
(Nestor
notabilis)
е достатъчно
само
климатич-
но укрите
за
лошо време.

Хиацинтови ара (Anodorhynchus); Ара (Ara); Сини ара (Cyanopsitta, Diorcittaca).	до 40	2,0 x 1,5 x 1,5	1,0	не по-ниска	Извън пе-
	от 40 до 60	3,0 x 1,0 x 2,0	1,0	от 10	риода на мътене на двойки, семеини общност и или малки групи.
	над 60	4,0 x 2,0 x 2,0	2,0		

ПОЙНИ ПТИЦИ (Passeriformes)	Общ а	Кафез/ волиера, дъл- жина	Температура (°С)	Социално устройство	Забележки
--------------------------------	----------	------------------------------------	---------------------	------------------------	-----------

1	2	3	4	5	6
ЧУЧУЛИГИ (Alaudidae):	до 15	1,00 х 0,50 х 0,50	не по-ниска	През зимата	Да се обърне внимание на
Ohresophilus, Alauda, Galerida, Calendula, Helicocorys, Lullula, Eremophila, Melanocorypha, Calendrella, Botha, Alaudala, Spizocorys, Pseudalaemon,			от 10.	защитеното пространство да е заето най-много от птици.	взаимната поносимост поради ясно изразеното териториално поведение. Нуждаят се от камъни или храсти или подобни за стоянки, а
Aethocorys, Eremopterix, Ramophocoris, Pinarocorys, Alaemon, Ammomanes, Calendulauda, Certhilauda, Sabota, Amiraфра, Miraфра,	до 20	1,20 х 0,80 х 0,50		През другите сезони да се отглеждат по двойки.	във волиерата - от летвички или подобни в горната част - за чуруликане. Подът трябва да е покрит с най-малко 4-сантиметров пласт от смес чакъл-
Heteromiraфра, Chersomanes.	над 20	1,60 х 0,80 х 0,50		Поради непокосимост	пясък-пръст или подобно, за да могат чучулигите да си направят вдлъбнатини за спане.
ТАНАГРИ (Thraupidae):	до 15	0,80 х 0,40 х	Възможно	необходимо и през зимата защитеното пространство да се заеме само от една двойка. По време на	

Periporphyrus, Rhodothraupis, Caryothraustes, Cardinalis, Guiraca, Passerina, Cyanoloxia, Pheucticus и родовете Coccopsis, Paroaria, Rhodospingus, Coryphospingus и Tiaris	0,40	целогодишно	мътене карди-	
		отглеждане в	налите да се	
		открити воли-	отглеждат по	
		ери, ако имат	двойки (тери-	
		на разполо-	ториален на-	
		жение кли-	чин на живот).	
	над 15	1,20 х 0,50 х 0,50	матизирано	През зимата
		убежище;	защитеното	
		температура-	пространство	
		та не по-нис-	да се заема	
		ка от 10, а за	най-много от	
		кубинските	10 птици от	
		чинки 15.	видовете на	
		Червеният	Passerina, Tiaris,	
		кардинал	Coryphospingu s	
		(Cardinalis	и Rhodospingus	
		cardinalis) се	или от 4 птици	
		нуждае само	от всички дру-	
		от защитено	ги видове.	
		от климатич-		
		ните условия		
		място.		
ВДОВИЦИ (Viduidae)	0,80 х 0,40 х 0,40	не по-ниска	По двойки по	Малките се
Нуроchera,	Нуроchera	от 10	време на мъ-	отглеждат от
Steganura, Tetranura и Vidua	а		тенето, заедно	вели-
	1,20 х 0,50 х 0,50			колепните чинки
	Steganura, Tetranura и Vidua		с техните пти-	(тяхния спе-
			ци-гостопри-	циален
			емници. През	гостоприемник).
			зимата убежи-	

			щето да бъде населено най-много с 10 птици.		
АСТРИЛДИ (Estrildidae):	до 13	0,80 х 0,40 х 0,40	15. За видовете от	През зимата Да се предоставят за	
Aegintha, Aidemosyne, Amadina , Amandava, Amblynura, Chloebia, Bathilda, Brunhilda, Clytospiza, Cryptospiza, Emblema, Erythrura, Estrilda, Euodice. Euschistospiza, Glaucestrilda Granatina, Heteromunia, Hypargos, Krimhilda, Lagonosticta, Lepidopygia, Lonchura, Mandingoa, Munia, Neisna, Nesocharis, Nigrita, Odontospiza, Oreostruthus, Orthygospiza, Padda, Paludipasser Parmoptila,			родовете Chloebia, Lagonosticta, Nigrita, Parmoptila, Percnopsis, Pyrenester Reichenowia и Spermophaga най- малко от 20.	защитеното пространство да се населява най-много от 30 дребни пти- ци или от 15 птици от едри- те видове.	целогодишно ползване кошнички или сандъ- чета за спане, които служат и за укритие. Възможно целогодиш- ното отглеждане във външни волиери само при наличие на защи- тени от климатични въздействия места. На- личие на тревни туфи за прикритие на мъте- щите по земята. На ви-
Percnopsis, Pyrenestes, Pytilia,	над 13	1,20 х 0,50 х 0,50		довете от сухите регио- ни да се предлагат до- пълнитено възможно- сти за прашна баня (напр. пръст, пясък).	
Poephyla, Reichenowia, Stagonopleura, Neochmia, Spermophaga, Spermestes, Sporaeginthus, Stictospiza, Stizoptera, Taeniopygia, Uraeginthus,					

Zonaeginthus

МУСТАКАТИ ТЪКАЧИ	до 12	0,80 х 0,40 х 0,40	не по-ниска от 10 °С.	Птиците тъка-	Да имат възможност
(Spororipidae): Spororripes,				чи, с изключе-	да строят гнезда или
КУКУВИЧИ ТЪКАЧ				ние на терито-	да имат на разполо-
(Anomalospizidae): Anomalospiza	до 18	1,20 х 0,50 х 0,50		риалните видо-	жение кошнички за
ТЪКАЧИ (Ploceidae): Ambliospiza, Anaplectes, Brachycope, Bubalornis, Coliuspasser, Dinemellia, Euplectes,				ве, трябва да се	гнездене, респ. затво-
Foudia, Histurgops, Hyphanturgus,	над 18	1,60 х 0,50 х 0,50		отглеждат в	рени сандъчета за
Malimbus, Melanoploceus, Nelicurvius, Niobella, Notiospiza,				ята, при което	спане.
Othyphantes, Pachyphantes,	за ви-	1,60 х 0,50 х 1,20		женските са по-	Отглеждането в откри-
Philetairus, Phormoplectes,	дове-			вече от мъжки-	ти волиери е възмож-
Ploceella, Plocepasser, те				те. През зима-	но през цялата годи-
Pseudonigrita, Quelea, Queleopsis, Rhinoploceus, Sitarga, Sitagroides, Somalita Symlectes, Thomasophantes, Textor	види			та защитеното	на, ако птиците мо-
				място трябва	гат да намерят защи-
				да бъде населе-	тено пространство
				но най-много с	със съответните кли-
				20 птици	матични условия.
				от дребните	
				и средно едри	
				видове или с 4	
				птици от едри-	
				те видове	
				(родо-	
				ве: Bubalornis,	
				Dinemellia,	
				Coliuspasser	
				progne и	

			Coliuspasser jacksoni).	
ВРАБЧОВИ (Passeridae):	до 12	0,80 х 0,40 х 0,40	не по-ниска от 10 °С.	По двойки или от
Sorella, Auripasser, Passer, Pyrgitopsis, Gymnoris, Petronia, Carpospiza, Montifringilla				в ята. родовете Sorella, Убежището Auripasser, Passer и през зимата да Pyrgitopsis целогодиш- се заеме най- но да се осигурят кош- много от 10 нички или сандъчета птици от дреб- за спане. Отглежда- ните видове нето във волиери да или от 6 птици се предпочита пред от- от по-едрите. глеждането в кафези.
	над 18	1,20 х 0,50 х 0,50		
СЪЩИНСКИ ЧИНКИ (Fringillidae): Fringilla; ЩИГЛЕЦИ (Carduelidae) (без Drepanidinae): Acanthis, Agriospiza, Alario, Bucanetes, Callacantis, Carduelis, Carpodacus, Chionomitris, Chloris, Coccothraustes, Crirhagra, Dendrospiza, Eophona, Erythrina, Fringalauda, Haematospiza, Hesperiphona, Koslowia, Leucosticte, Linaria,	до 15	0,80 х 0,40 х 0,40	Видове от умерените ширини и високопла- нински птици от суб- тропиците до тропи- ците могат да прези- муват навън, ако на- мерят защита от кли- матичните условия (родове Acantis, Agriospiza, Carduelis, Cardopacus, Chloris, Coccothraustes,	

Linurgus,		някои		
Loxia, Mycerobas,	от 15	1,20 x	видове от	
Ochrospiza,		0,50 x	Serinus,	
		0,50		
Pinicola, Procarduelis,	до 20		Spinus,	
Propyrrhula,			Eophona,	
Pseudochloroptila,			Fringilauda,	
Pyrrhoptes,			Fringilla,	
Pyrrhospiza, Pyrrhula,			Koslowia,	
Rhodopechys,			Leucosticte,	
Rhodospiza,			Linaria, Loxia,	
Rhynchostruthus,			Mycerobas,	
Rubicilla, Serinops,			Pinicola,	
Serinus,			Procarduelis,	
Spinus, Uragus.			Propyrrhula,	
			Pyrrhula,	
			Rubicilla,	
			Uragus).	
			Видове от	През зимата в
			субтропи-	това убежище
			ците и	трябва да се
			тропиците	санария) трябва да
			(родове Alario,	се
			Bucanetes,	отглежда преди
			Crithagra,	всичко
			Dendrospiza,	много 20
				птици
			Hesperiphona,	от дребните
			Ochrospiza,	видове или 10
			Rhodospiza,	птици от сред-
			някои	
			видове от	но едрите
			ровете	видо-
			Serinus и	ве, или 4
			Spinus)	птици
			трябва да	от едрите ви-
			презиму-	
			ват на сухо при	дове. Същинс-
			ми-	
			нимална	ките чинки и
			температу-	
	над	1,60 x	ра 5.	много видове
	20	0,80 x	Препоръчва се	
		0,80		
			Peudochloroptil	кадънки по
			a totta,	вре-

Spinus
 cucullatus, ме на мътене
 S. dominicensis, имат територи-
 S. notatus, S. ално
 psaltria и поведение,
 S. yarrelii да затова да се
 презиму- ват при подслоняват
 температура по
 най-малко 15. двойки.
 За нетеритори-
 алните видове
 е възможно от-
 глеждането на
 ята във волие-
 ри, ако има
 достатъчно
 възможности
 за укритие и
 спане.

ОБЕСАРКОВИ
 (Emberizidae)
 с подсемейства:

Американски 0,80 х
 овесарки до 15 0,40 х
 0,40

(Spizinae): Spiza;
 Същински овесарки
 (Emberizinae):
 Buscarla, Calcarius,
 Cristemberiza,
 Emberiza,
 Granativora,
 Hypocentor,
 Latoucheornis,
 Leptoplectron,
 Miliaria, Ocyris,
 Plectrophenax,
 Schoeniclus, Spina.

Ровещи овесарки
 (Zonotrichinae):
 Aimophyla,
 Ammodramus,
 Ammospiza,
 Amphispiza,
 Amphispizopsis,
 Arremon,

от 15 1,20 х

Издръжливи Това убежище
 при през зимата
 зимни условия трябва да бъде
 населено най-
 много със:
 о 10 птици от
 древните
 видове, или
 о 6 птици от
 средно едри-
 те видове,
 или
 о 4 птици от
 едрите ви-
 дове.

Arremonops,		0,50 x
Atlapetes,		0,50
Brachyospiza,	до 20	
Buarremon,		
Calamospiza,		
Chlorura, Chondestes,		
Coryphasiza,		
Emberizoides,		
Embernagra,		
Incaspiza, Junco,		
Melozone, Oriturus,		
Passerculus,		
Passerella, Peucaea,		
Pezopetes,		
Pipilo, Poocetes,		
Pselliophorus,		
Rhynchosiza,		
Saltatricula, Spizella,		
Tisa, Torreornis,		
Xenospiza,		
Zonotrichia.		
Южни овесарки (Poospizinae):		
Charitospiza,	над	1,60 x
Donacospiza,	20	0,80 x
		0,80
Gubernatrix,		
Lophospingus,		
Melanodera,		
Nesospiza, Poospiza,		
Rowettia.		
Чинкови овесарки (Sporophilinae):		
Acanthidops,		
Amaurospiza,		
Catamenia,		
Corydospiza, Duica,		
Dolospingus,		
Geospizopsis,		
Haplospiza,		
Oryzoborus,		
Phrygilus, Piezorhina,		
Porphyrospiza,		
Rhodospina,		
Sicalis, Sporophila,		
Volatinia,		
Xenospingus.		

СОВОПОДОБНИ (Strigiformes)	Площ (м2)	Волиера, широчина x височина (м)	Температура (°C)	Социално устройство	Забележка
Американска пернатонога кукумявка (<i>Aegolius acadicus</i>); Пернатонога кукумявка (<i>Aegolius funereus</i>); Врабчова кукумявка (<i>Glaucidium passerinum</i>); Обикновена кукумявка (<i>Athene noctus</i>).	5	2 x 2	Не са чувст- вителни на студ	Двойки, семеини групи.	
Забулена сова (<i>Tyto alba</i>); Блатна късоуха сова (<i>Asio flammeus</i>); Горска ушата сова (<i>Asio otus</i>); Кукувичка иглонога сова (<i>Ninox novaeseelandiae</i>); Горска улулица (<i>Strix aluco</i>); Североамериканска улулица (<i>Strix varia</i>).	7,5	2 x 2,5			
Уралска улулица (<i>Strix uralensis</i>); Ястребова сова (<i>Surnia ulula</i>).	12				
Бухал (<i>Bubo bubo</i>); Вирджински бухал (<i>Bubo virginianus</i>); Полярна сова (<i>Nyctea scandiaca</i>); Брадата улулица (<i>Strix nebulosa</i>).	18	3 x 2,5			
Пустинен чухал (<i>Otus brucei</i>); Чухал (<i>Otus scops</i>).	2	1 x 2	Не са много	Двойки,	Нуждаят се
Пещерна кукумявка (<i>Speotyto cunicularia</i>).	5	2 x 2	чувствителни	семеини	от защитено
Ивичеста сова (<i>Asio (Rhinoptux) clamator</i>); Африкан- ска ушата сова (<i>Asio capensis</i>).	7,5	2 x 2,5	на студ	групи.	от студ и те- чение поме- щение.
Червен рибояден бухал (<i>Ketupa ketupa</i>); Цейлонски рибояден бухал (<i>Ketupa zeylonensis</i>); Кафява улулица (<i>Strix leptogammica</i>);	12				

Голяма очилата сова (<i>Strix (Pulsatrix) perspicilata</i>). Капски бухал (<i>Bubo capensis</i>); Светъл бухал (<i>Bubo lacteus</i>).	18	3 x 2,5			
Тропически чухал (<i>Otus (Megascops) choliba</i>); Афри- кански чухал (<i>Otus senegalensis</i>); Американска малка кукумявка (<i>Glaucidium perlatum</i>); Ръждива малка кукумявка (<i>Glaucidium brasilianus</i>); Чухал елф (<i>Micrathene (Glaucidium) whitnei</i>)	2	1 x 2	Над 15 в убежището	Двойки, семеини групи.	
Белолик чухал (<i>Otus leucotis</i>); Азиатска маскирана сова (<i>Phodilus badius</i>); Южноазиатска кукумявка (<i>Athene brama</i>); Кукувича малка кукумявка (<i>Glaucidium cuculoidae</i>).	5	2 x 2			
Капска забулена сова (<i>Tyto capensis</i>); Африкански бухал (<i>Bubo africanus</i>); Пурпурен бухал (<i>Bubo roensis</i>); Бразилска улулица (<i>Strix hylorhila</i>); Африканска храстова кукумявка (<i>Strix (Ciccaba) woodfordi</i>).	7,5	2 x 2,5			
Непалски бухал (<i>Bubo nipalensis</i>); Дългоух бухал (<i>Bubo sumatranus</i>); Голяма рибоядна сова (<i>Scotopelia peli</i>).	12				
СОКОЛОПОДОБНИ (<i>Falconiformes</i>)					
	Площ	Волиера,	Температура	Социално	Забележка
	(м ²)	широчина	(°C)	устройство	
		х височина			
		(м)			
1	2	3	4	5	6
Керкенец (<i>Falco tinnunculus</i>). Малък ястреб (<i>Accipiter nisus</i>); Обикновен мишелов (<i>Buteo buteo</i>); Сокол	5 7,5	2 x 2 2 x 2,5	Не са чувст- вителни на студ	Двойка, семеина група, или	

чучулигар (<i>Falco columbarius</i>).					
Червена каня (<i>Milvus milvus</i>); Дългоопашат морски орел (<i>Haliaeetus leucorhynchus</i>); Полски блатар (<i>Circus cyaneus</i>); Голям ястреб (<i>Accipiter gentilis</i>); Северен мишелов (<i>Buteo lagopus</i>); Ръждивокафяв мишелов (<i>Buteo regalis</i>); Белоопашат мишелов (<i>Buteo rufinus</i>); Черна каракара (<i>Phalco boenus australis</i>); Мексикански сокол (<i>Falco mexicanus</i>); Сокол скитник (<i>Falco peregrinus</i>); Северен сокол (<i>Falco rusticolis</i>).	12				колония за видовете от род <i>Gyps</i>
Андски кондор (<i>Vultur gryphus</i>); Белоопашат морски орел (<i>Haliaeetus albicilla</i>); Белоглав морски орел (<i>Haliaeetus leucoserphalus</i>); Стелеров морски орел (<i>Haliaeetus pelagicus</i>); Брадат лешояд (<i>Gypaetus barbatus</i>); Черен лешояд (<i>Aegypius monachus</i>); Белоглав лешояд (<i>Gyps fulvus</i>); Хималайски лешояд (<i>Gyps himalayensis</i>); Клиноопашат орел (<i>Aquila audax</i>); Скален орел (<i>Aquila chrysaetos</i>); Царски орел (<i>Aquila heliaca</i>).	24	3 x 3			
Американска ветрушка (<i>Falco sparverius</i>); Вечерна ветрушка (<i>Falco vespertinus</i>).	5	2 x 2	Не много чувствителни на студ	Двойка, семейна група, или колония за видовете от род <i>Gyps</i>	Нуждаят се от защитено от студ и те- чение поме- щение.
Червеноопашат мишелов (<i>Buteo jamaicensis</i>); Осояд (<i>Pernis ptilorhynchus</i>); Шиманго (<i>Milvago chimango</i>);	7,5	2 x 2,5			

Жълтоглава каракара (<i>Milvago chiachima</i>); Сокол орко (<i>Falco subbuteo</i>); Урубубу (<i>Coragyps atratus</i>); Египетски лешояд (<i>Neophron</i> <i>percypropterus</i>); Бенгалски лешояд (<i>Gyps bengalensis</i>); Африкански белогръб лешояд (<i>Gyps africanus</i>); Тръс- тиков блатар (<i>Circus</i> <i>aeruginosus</i>); Агуя (<i>Geranoaetus</i> <i>melanoleucus</i>); Червеногръб мишелов (<i>Buteo polyosoma</i>); Голям креслив орел (<i>Aquila</i> <i>clanga</i>); Малък креслив орел (<i>Aquila pomarina</i>); Ястребов орел (<i>Hieraaetus</i> <i>fasciatus</i>); Черна каня (<i>Mivus</i> <i>migrans</i>); Орел рибар (<i>Pandion haliaetus</i>); Ловен сокол (<i>Falco cherrug</i>); Среди- земноморски сокол (<i>Falco</i> <i>eleonora</i>); Далматински сокол (<i>Falco biarmicus</i>); Индийски сокол (<i>Falco</i> <i>jugger</i>); Планинска каракара (<i>Phalcoboenus megalopterus</i>); Каракара (<i>Polyborus plancus</i>). Степен орел (<i>Aquila garah</i>). Африкански белоглав лешояд (<i>Trigonosaps occipitalis</i>); Рюпелов лешояд (<i>Gyps</i> <i>gypcellii</i>); Харпия (<i>Harpia</i> <i>harpyja</i>); <i>Morphnus guianensis</i> ; Маршалов орел (<i>Polemaetus</i> <i>bellicosus</i>); Кафърски орел (<i>Aquila verreauxii</i>). Червенокрако соколче (<i>Microhierax caerulescens</i>). Сокол пигмей (<i>Polyhierax</i> <i>semitorquatus</i>). Пепелява каня (<i>Elanus</i> <i>caeruleus</i>); Каурифалко <i>monogrammicus</i>	12	18	24	2	5	7,5	3 x 2,5	3 x 3	1 x 2	2 x 2	2 x 2,5	Над 15 в	Двойка	убежището
--	----	----	----	---	---	-----	---------	-------	-------	-------	---------	----------	--------	-----------

Пуйков лешояд (<i>Cathartes aura</i>); Кралски лешояд (<i>Sarcogamphus rapa</i>); Браминска каня (<i>Haliastur indus</i>); Сивоглав орел рибар (<i>Ichthyophaga ichthyaetus</i>); Бело-корем морски орел (<i>Haliaeetus leucogaster</i>); Мадагаскарски морски орел (<i>Haliaeetus vocifer</i>); Палмов лешояд (<i>Gypohierax angolensis</i>); Качулат лешояд (<i>Necrosyrtes monachus</i>); Пепелявосив змияр (<i>Circaetus cinereus</i>); Орел змияр (<i>Circaetus gallicus</i>); Късоопашат орел (<i>Terathopius ecaudatus</i>); Качулат змияр (<i>Spilornis cheela</i>); Блед поен ястреб (<i>Melierax canopus</i>); Гололик блатар (<i>Polyboroides typus</i>); Дългокачулест орел (<i>Lophaetus occipitalis</i>); Украшен ястребов орел (<i>Spizaetus ornatus</i>).	12		
Индийски ушат лешояд (<i>Sarcogyps calvus</i>); Ушат лешояд (<i>Torgos tracheliotus</i>); Орел маймунояд (<i>Pithecophaga jefferyi</i>); Африкански коронован орел (<i>Stephanoaetus coronatus</i>).	24	3 x 3	
Птица секретар (<i>Sagittarius serpentarius</i>).	100		

Щраусоподобни (<i>Struthioniformes</i>)	Брой животни	Площ (м ² (+ м ² за всяка следваща))	Температура (°C)	Социално устройство	Забележки/особености
		Откр	Вътреш		

		ит участ ък	но помеще ние (Височи на (м))				
Ему (Dromaius novaehollandi ae), Нанду (Rhea americana), Дарвиново нанду (R. pennata)	2	200	20 (+2) / 3	Издръжл иви на зимни условия	Двойка, група един мъжки с няколко женски или мъжки с малки	По време на мътене се нуждаят от отоплено помещение	
Казуари (Casuarius)	1	200	20/3	Минимал на 10°	Единичн о	Агресивни. Не са подходящи за смесени експозиции. Ограждението да е добре залесено. Наличие на плитък воден басейн за къпане.	
Пингвини (Spheniscifor mes)	Брой птици	Площ (м2 (+ м2 за всяка следваща)		Оптимална температура (°C)		Забележки / особености	
		Открит участък / Вътрешно помещение		Басейн/ дълбочин а (м)	Закрито помеще ние	Басейн	
Императорск и пингвин (Aptenodytes forsteri)	6	45 (+5)	25 (+ 2) / 1,22	-7 до -1 максиму м	4 - 7	През зимните месеци могат да се отглеждат във външни ограждения. Не се нуждаят от гнездо.	
Кралски пингвин (Aptenodytes patagonicus)					0 до 11		
Пингвин на Адели (Pygos celis adeliae)		30 (+ 2,5)	15 (+ 1,25) / 0,8	-7 до -1 максиму м		През зимните месеци могат да се	

<p>Антарктически пингвин (<i>Pygoscelis antarctica</i>), Папуаски пингвин (<i>P. papua</i>), Качулати пингвини (<i>Eudyptes</i>), Жълтоок пингвин (<i>Megadyptes antipodes</i>)</p>	<p>0 до 11 4 - 13</p>	<p>отглеждат във външни ограждения.</p>
<p>Малки пингвини (<i>Eudyptula</i>)</p>	<p>4 - 13, 0 - 29 за E. minor</p>	<p>Наличие на достатъчно количество обли камъни, чакъл, сухи растения за правене на гнездо .</p>
<p>Ивичести пингвини (<i>Spheniscus</i>)</p>	<p>3 - 22 0 - 29°C</p>	<p>Гнездилици с размери (дълж. х шир. х вис. (см)) 64 cm х 43 cm х 24 cm и отвор 20 х 23 cm. Да не се отглеждат с екземпляри от р. <i>Eudyptes</i>. Препоръчително е самостоятелното отглеждане само на един вид в ограждение. При минусови температури придружени със силен вятър е необходим достъп до закрито помещение. Гнездилици като на</p>

Наименование	Брой птици	Открит участък (вкл. басейн) (м ²)	Вътрешно помещение	Площ (вкл. басейн) (м ²)	Височина (м)	Температура, Минимална, (°C)	Социално устройство	Забележки/особенности
Фламингови (Phoenicopteridae)	2, 8	1,5	3			10 в закритото помещение, при -6°C да имат достъп до закрито помещение	ято от най-малко 3 двойки	Не се отглеждат в смесени експозиции.
Наименование	Брой птици	Волиера (дъл. х шир. х вис. (м))	Вътрешно помещение (м ²)			Температура в помещението (°C)	Социално устройство	Забележка
Фазанови (Phasianidae)								
Виетнамски фазан (Lophura hatinhensis), Едуардов фазан (L. edwardsi), Булверов фазан (L. bulweri), Диардов фазан (L. diardi), Червеноопашат фазан (L. erythrophthalma),	2	3,5 х 5,0 х 3,0	3			Минимална на 5°, при отглеждане на пилетата 27 °	Двойка	Добре озеленено с храсти външно пространство. Наличие на високи кацалки за нощуване.

Златен фазан (<i>Chrysolophus pictus</i>), Диамантен фазан (<i>Ch. Amherstiae</i>), Сребърен фазан (<i>Lophura nyctemera</i>), Кървав фазан (<i>Ithaginis cruentus</i>) Непалски фазан (<i>Lophura leucomelanos</i>), Седлат фазан (<i>L. Swinhoii</i>), Хумиев фазан (<i>Syrmaticus humiae</i>), Императорски фазан (<i>S. Micado</i>), Кралски фазан (<i>S. Reevesii</i>)	3	2,5 х 4,0 х 3 2,5	Не са чувствите лни на студ	Мъжки с една или повече женски.	
Валихов фазан (<i>Catreus wallichii</i>)	2	2,0		Двойка	Външното пространс тво да е добре залесено с храсти.
Монали (<i>Lophophorus</i>), Ушати фазани (<i>Crotophaga</i>)		0,5			
Кеклици (<i>Alectoris</i>)	5	2,0 х 3,0 х 3 2,0			
Пътпъдъци (<i>Coturnix</i> , <i>Callipepla</i> , <i>Colinus. Cuytonyx</i>) и Франколини (<i>Francolinus</i>)		1,0 х 2,0 х 2 2,0			
Трагопани (<i>Tragopan</i>)	2	5,0 х 7,5 х 1,0 3,0		Двойка (+ млади птици)	Външното пространс тво залесено с ниски дървета върху, които да се

Аргус (<i>Argusianus argus</i>)	5,0 x 7,5 x 6 3,0	15°	изграждат гнездата. Наличие на големи камъни или пънове за укритие на мъжкия по време на токуване.
Паунови фазани (<i>Polyplectron</i>)	3 x 4, 5 x 3 3,0		
Пауни (<i>Pavo</i>)	3 5,0 x 8,0 x 11 3,5	15° за зеления паун (<i>P. Muticus</i>)	
Краксове (<i>Cracidae</i>)			Добре озеленено с храсти външно пространство. Кацалките за нощуване са с диаметър 8 - 15 cm и се поставят на високо и далеч от стените. Най-малко една кацалка трябва да е разположена под
Краксове (<i>Crax</i>), Шлемоносен крак (<i>Raui</i>), Остроклюни краксове (<i>Mitu</i>). Нощни краксове (<i>Nothocrax</i>) и др.	2 4,0 x 6,0 x 11 3,5	Отоплено Двойка, помещени моногамни е птици	

навес.

Чачалаки (Ortalis)

Жеравови (Gruiformes)	Брой птици	Открит участък (м ²)	Вътрешно помещение	Температура (°C)	Социално устройство	Забележки / особености	
			Площ (м ²)	Височина (м)			
Жерави (Gruidae)	2	200	16, при субарктическите видове е нужен само навес	2,5	При 0°C тропическите и субтропически видове (Balearica) се нуждаят от отоплено помещение. Субарктическите видове издръжливи на ниски температури до - 30°C, като при -20°C се прибират във вътрешно помещение. При - 5°C Източният жерав (Grus antigone sharpii) се нуждае от закрито помещение, а от отопление при - 15°C. Източният жерав (G. Rubicunda) при -10°C се нуждае от закрито помещение, а от отоплено при - 20°C.	Двойка (+ малки)	Басейн с водна растителност за стимулиране на естественото размножаване. Най- малко 1,50 м разстояние между две клетки с двойки жерави. Не се отглеждат продължително време в затворено помещение. При почистване на помещението през зимата птиците се преместват във външното пространство.

Ardeotis kori	2	240	18 Трябва да има възможност за разделяне на птиците ако не са съвместими.	3	под 5°C необходим достъп до закрито помещение; 10 - 15,5°C в закритото помещение	Единично, Женски с малки. По двойки само ако птиците са съвместими	Осигурява се пространство с достатъчно слънчево греене. Избягват се мокри/мочурливи пространства.
---------------	---	-----	---	---	--	--	---

Гълъбоподобни (Columbiformes)	Брой птици	Волиера (дъл. x шир. x вис. (м))	Вътрешно помещение (м2)	Температура в помещението (°C)	Социално устройство	Забележка
Gallicolumba	2	2 (3) x 2 x 1,8	3	10	двойки, ята	Женските да се заселват във волиерата преди мъжките. Наличие на гнездова платформа с размери 30 x 30 см., направена от мрежа с око 2,5 см и поставена на височина 0, 20 - 1,50 м. Платформата да има малък корниз за предпазване на яйцата от падане. Несъвместимост с турако, Китайски славей (Leiothrix lutea), Качулат франколин (Rollulus roulroul) и смарагдена гугутка (Chalcophaps indica), дроздове и мейни.
Смарагдена гугутка (Chalcophaps indica)	2	1,5 x 1,5 x 1,8	2	10	двойки, ята	Да не се отглежда с екземпляри от род Gallicolumba.

Приложение № 3 към чл. 25, ал. 1

ХАМЕЛЕОНИ (Chamaeleonidae)	Терариу м	Поносимос т	Температур а,	Нужда	Влажност
	за един брой (дълж. х шир. х вис.)(м)	към съжи- телство	основна/но щ- на/макс. (°C)	от свеж въздух	на въздуха
Фишеров хамелеон (Bradypodion fischeri);	4 x 4 x 2,5	Отделен	20 30/5 - 8/32	Нормална	Нормална
Късорог хамелеон (Calumma brevicornis),	за живеещи -	екземпляр			
Calumma hilleniusi	те по земята видове;				
Наталски хамелеон джудже (Bradypodion thamnobates)	4 x 2,5 x 4 за дървесни - те видове.	Двойка			
Иеменски хамелеон (Chamaeleo calypttratus)	За всеки следващ екземпляр р да се добави	Отделен екземпляр /двойка	20 - 30/5 - 8/45		
Обикновен хамелеон (Chamaeleo chamaeleon);	+ 20 % към	Отделен			
Chamaeleo dilepis; Chamaeleo gracilis;	основнат а	екземпляр			
Белолинен хамелеон (Furcifer antimena)	площ				
Мадагаскарски горски хамелеон		Отделен	20 - 30/5 -		

(<i>Furcifer campani</i>); <i>Furcifer lateralis</i>	екземпляр	8/45 - 32	
Джонсънов хамелеон (<i>Chamaeleo johnstoni</i>);	Отделен	20 - 30/5 - 8/32	Висока
Хамелеон на Петер (<i>Furcifer petteri</i>)	екземпляр		
Робертсонов хамелеон джудже (<i>Bradypodion gutturale</i>); Черноглав хамелеон джудже (<i>Bradypodion karooicum</i>);	Двойка		
Южноафрикански хамелеон джудже (<i>Bradypodion pumilum</i>);			
Шлемоносен хамелеон (<i>Chamaeleo hoehnelii</i>)			
Книшнански хамелеон джудже (<i>Bradypodion damaranum</i>); <i>Bradypodion ventrale occidentale</i> ;	Двойка	20 - 30/5 - 8/45	
Планински ивичест хамелеон* (<i>Chamaeleo ellioti</i>)			
Мелеров хамелеон (<i>Chamaeleo melleri</i>)	Двойка/ отделен екземпляр		
Джаксънов хамелеон (<i>Chamaeleo jacksonii</i>)	Двойка	20 - 30/5 - 8/45 - 32	
Северномадагаскарс ки листовиден хамелеон (<i>Brookesia ebenau</i>);	Двойка/ отделен	20 - 30/5 - 8/30	Не са чув- > 60 %
Малък листовиден хамелеон (<i>Brookesia legendrei</i>); (<i>Brookesia</i>	екземпляр;		ствителни

minima); Brookesia thieli; Rampholeon spectrum; Хамелеон на Боетгер (Calumma boettgeri)	За Calumma boettgeri - двойка				
Calumma gallus; Calumma gastrotaenia; Calumma oshaughnessyi	Отделен	20 - 30/5 - 8/32			
Голямонос хамелеон (Calumma globifer); Calumma nasuta; Голям хамелеон на Парсон (Calumma parsonii)	Отделен екземпляр/ двойка				
Камерунски планински хамелеон (Chamaeleo montium); Четирирог хамелеон (Chamaeleo quadricornis)	Отделен	20 - 30/5 - 8/32	Нормална		
Rampholeon kersteni	Двойка/ отделен екземпляр				
Коморски хамелеон (Furcifer cephalolepis)	Отделен	20 - 30/5 - екземпляр			

Наименование	Терариу м за 1,1 (дълж. х шир. х вис.)(м)	Основна темпе- ратура (°C)	Слънчеви места, локална темпера- тура (°C)	Социално взаимо- действие	Забележки/особеннос ти
1	2	3	4	5	6
ИГУАНИ (Iguanidae)					
Шлемоглави игуани (Laemanctus)	4 x 3 x 5 или 5 x 3 x 4	25 - 30	45	х,х	Задължително: залесяване, клони

Пръстенчати земни игуани (Cyclura)	5 x 4 x 3	30 - 35	45	x,x или 1,x	Скривалища
Дългоноги игуани (Polychrus)	5 x 5 x 6	25 - 30	35	1,x	
Шлемоносни игуани (Corytophanes)	4 x 3 x 5	20 - 28	35	1,x	Не много дебели стволоче, залесяване, екстремно голяма влажност на въздуха
Килоопашати игуани (Tropidurus)					Скривалища, клони,
Плоскоглави игуани (Leioscephalus)	6 x 4 x 4	25 - 30	40		стволоче, от части влажен субстрат
Фиджийски ивичести игуани (Brachylophus)	4 x 3 x 5 или 5 x 3 x 5	25 - 30	45		Отоплени водни басейни. Влажен субстрат, 1/2 от клоните за катерене да са по-
Зелени игуани (Iguana)	4 x 3 x 5 или 5 x 3 x 4				дебели от тялото
Базилискуси (Basiliscus)					Водни басейни - минимум два пъти колкото дължината: глава - тяло
Рогати игуани (Phrynosoma)					За хранещите се с мравки - заместителна храна
Черни игуани (земни видове) (Stenosaura)	5 x 4 x 3	30 - 35			Задължителни скривалища и дебели дървета за катерене
Черни игуани (дървесни видове) (Stenosaura)	5 x 3 x 4				
Чаквели (Sauromalus)	5 x 4 x 3 или 5 x 3 x 4	25 - 30	45 - 50		Задължителни скривалища, скалисти образувания
Лиолемуси (Liolemus); Килоопашати игуани (Tropidurus)	5 x 4 x 4	20 - 25	40	1,1 - 1,x	Субстрат, който да може да се дълбае, отчасти да е влажен, стени за

Бодливокожи игуани (Sceloporus); Лиолемуси (Liolaemus); Килоопашати игуани (Tropidurus); Петнисти игуани (Uta)	5 x 4 x 4	20 - 25	45		катерене, стволове, силно изстудява- не през нощта
Малки дървесни игуани (Urosaurus)	5 x 4 x 6	25 - 30			Стволове, клони, стени за катерене, скривалища, суб- страт, който отчасти да е влажен
Огърличести игуани (Crotaphytus)	6 x 4 x 4	30 - 35	50		Възможности за катерене, скривалища
Скални игуани (Petrosaurus); Бодливи игуани (Sceloporus)	5 x 4 x 6	25 - 30			Стени за катерене, клони, стволове, висока светлинна интензивност
Ресничестопръсти игуани (Uma); Зеброопашати игуани (Callisaurus); Глухи игуани (Holbrookia); Плоскоглави игуани (Leiocerphalus)	6 x 4 x 4				Субстрат, в който могат да се копаят дупки, скривалища, висока светлинна интензивност
Пустинни игуани (Dipsosaurus)	5 x 4 x 3	25 - 30	50	1,1	Задължително: в субстрата да се издълбят ями
Високопланински игуани (Phimaturus)	5 x 4 x 3	20 - 22	35	1,x	Влажни скривалища, силно нощно охлаждане
Анолиси (Anolis)	6 x 6 x 8	25 - 30	45		Стени за катерене, стволове,
		18 - 25	35		клони, растения, влажен субстрат
Анолиси (Anolis)	6 x 8 x 6	23 - 28	45		Растения, клони, влажен

Мадагаскарски офлуруси (<i>Oplurus</i> sp.)	6 x 4 x 4 или 6 x 4 x 5	22 - 28			субстрат Според вида - стволове, стени за катерене, скривалища, суб- страт, в който могат да се копаят дупки
Зелена бодлива игуана (<i>Sceloporus</i> <i>malachiticus</i>)	5 x 4 x 5 или 6 x 4 x 4	22 - 25	40		Стволове, растения, влажен суб- страт, естествено охлаждане
Мадагаскарски игуани (<i>Chalarodon</i>)	8 x 5 x 3	25 - 30	50	2 - 4	Песъчлив субстрат, в който могат да се копаят дупки
КСЕНОЗАВРИ (<i>Xenosauridae</i>)					
Крокодилов ксенозавър (<i>Shinisaurus</i> <i>crocodilurus</i>)	6 x 4 x 4, от които 1/2 вода	20 - 25	35	1,1	Скривалища под водата и на сушата, възможности за кате- рене, отчасти влажен субстрат
АГАМИ (<i>Agamidae</i>)					
Водни дракони (<i>Physignatus</i>); Водни агами (<i>Hydrosaurus</i>)	4 x 3 x 5 или 5 x 3 x 4	25 - 30	45	1,x	Отоплен водни басейни, 1/2 от клоните за катерене да са по-дебели от тялото, влажен субстрат
Обикновена агама и сродните видове (<i>Agama</i> <i>agama</i>)	5 x 3 x 4				Стени и стволове за катерене, висок слънчев интензитет
Скални агами (<i>Stellio</i> sp.)	5 x 3 x 4	20 - 27			Стени и съоръжения за катерене
Брадати гущери (<i>Pogona</i> / <i>Amphibolurus</i> s)	5 x 4 x 3	25 - 30	50		Пещери, дървета за катере- не, съоръжения за катерене
Пеперудови агами (<i>Leiolepis</i>)	5 x 4 x 3	25 - 30	45	1,1 - 1,x	Субстрат, в който да могат да се копаят дупки
Летящи дракони	5 x 4 x 5				

(Draco) Джапарули (Japarula)						Скривалища, възможности за катерене, озеленяване, охлаждане през нощта
Калотеси (Calotes); Горски дракони (Gonocerphalus) Шипоопашати гущери (Uromastix)	5 x 4 x 5	22 - 28		50		Клони за катерене и стени, озеленяване Пещери, висок светлинен ин- тензитет, субстрат, в който да могат да се копаят дупки
Австралийски скритоухи агами (Stenophorus, Tumpanocryptis) Кръглоглави агами (Phrynoscephalus)	5 x 4 x 4			55	1,1 - x,x	Субстрат, в който да могат да се копаят дупки Субстрат, в който да могат да се копаят дупки, висок светлинен интензитет, охлаж- дане през ноща до 10 - 15°C
ОТРОВНИ ГУЩЕРИ (Helodermatidae)	4 x 3 x 2	20 - 28	35		1,x	Скривалище с влажен субстрат; за Мексикански отровен гущер (Heloderma horridum) и възмож- ности за катерене от дебели ство- лове и клони. Внимание: Отровни
ГУЩЕРИ (Lacertidae) Килови гущери (Algyroides); Скален гущер (Lacerta saxicola) Същински гущери (Lacerta); Стенни гущери	6 x 4 x 4	18 - 25	40		(1),x	Отчасти влажен субстрат
	6 x 4 x 4	23 - 28	45		1,1 - 1,x	Скривалища, стени за катерене и клони

(Podarcis), Канарски гущери (Gallotia)						
Змиеоки гущери (Ophisops); Степни гущери (Eremias); Пясъчни бодливоноги гущери (Acanthodactylus)	6 x 4 x 3	25 - 30	45	1,х	Субстрат, в който да могат да се копаят дупки	
СЛЕПОЦИ (Anguinae)						
Крехар (Anguis fragilis)	6 x 3 x 2	18 - 25	35	1,х	Отчасти влажен субстрат, скривалища Скривалища, отчасти влажен субстрат, възможности за ка- терене Скривалища, според вида влажен субстрат	
Алигаторови гущери (Gerrhonotus, Barisia)						
Змиегущери (Ophisaurus)		25	40			
СЦИНКОВИ ГУЩЕРИ (Scincidae)						
Исполински сцинкове (Tiliqua)	6 x 4 x 3	25 - 30	40	Понякога не- поносими към съжи- телство, по- някога по единично отглеждан е	Скривалища, от които едно да е влажно	
Исполински сцинк на Джерард (Tiliqua gerrardii)	4 x 3 x 6 или 4 x 4 x 5			1,х	Висок светлинен интен- зитет, влажен субстрат	
Бодливоопашати сцинкове (Egernia)	6 x 4 x 3		45		Скривалища, стени за кате- рене, клони	
Късоопашат сцинк (Trachydosaurus rugosus)	6 x 4 x 3	22 - 28	40	х,х	Скривалища, от които едно- то да е влажно	
Хватателноопашат сцинк	4 x 3 x 5 или	25 - 30	40	1,1 - 1,х	Дупки в дърветата, влажен суб-	

(<i>Corucia zebrata</i>)	5 x 3 x 4					страт, дебели клони за катерене 1/2 по-дебели от тялото на животното
Алжирски дългокрак сцинк (<i>Eumeces algeriensis</i>)	6 x 4 x 3	23 - 28	45	1,1		Скривалища
Мабуи (наземни видове) (<i>Mabuia</i>)				1,1 - 1,x		Скривалища, едно влажно скривалище
Мабуи (дървесни и скални видове) (<i>Mabuia</i>)	4 x 4 x 5 или 4 x 3 x 6					Скривалища, стени за катерене и клони, субстрат отчасти влажен
Североамерикански дългокраки сцинкове (<i>Eumeces</i>)	5 x 4 x 3	25 - 28				Скривалища, субстрат отчасти влажен
Халцидий (<i>Chalcides</i>) и Същински сцинкове (<i>Scincus</i>)						Задължително: субстрат, в който да могат да се копаят дупки
Дървесни сцинкове (<i>Dasia</i>)	4 x 4 x 5		40			Стволове, влажен субстрат, стени за катерене, скривалища
Други сцинкове	4 x 4 x 5 или 5 x 4 x 4					Според произхода повече или по-малко сух или влажен субстрат, скривалища, стени за катерене, стволове
ГЕКОНОВИ (<i>Geckonidae</i>)						
Нощноактивни видове: Леопардови gekoni (<i>Eublepharis</i>); Ивичести gekoni (<i>Coleonyx</i>); Бъбрекоопашати gekoni (<i>Nephurus</i>); Диплодактилуси (<i>Diplodactylus</i>)	4 x 3 x 2	22 - 28	35	1,1 - 1,x		Субстрат, в който могат да се копаят дупки, скривалища, едно влажно скривалище
Изключения: Същински gekoni	6 x 6 x 8	20 - 25	30	1,x		Влажен субстрат, стени за

(Gekko)						катерене, стволоче, скривалища
Плоскоопашати мадагаскарски гекони (Uroplatus) и Новокаледонски гекони (Rhacodactylus)					1,1	
Нощноактивни видове:	6 x 6 x 8	25 - 28	35		1,1 - 1,x	
Тихоокеански гекони (Gehyra); Листопръсти гекони (Hemidactylus)						
Нощноактивни видове:	6 x 6 x 8	22 - 28	35		1,1 - 1,x	Стени за катерене, скривалища
Широкопръсти гекони (Tarentola); Диплодактилуци (Diplodactylus); Дебелоопашати гекони (Oedura)						
Нощноактивни видове: Нактуси (Nactus), например: Коморските гекони (Pargoedura)	4 x 3 x 2	20 - 25				Субстрат, в който могат да се копаят дупки, скривалища
Дневни мадагаскарски гекони (Phelsuma); Гекони джуджета (Lygodactylus); Гонатоди (Gonatodes)	6 x 6 x 8	25 - 30	40			Растения, клони за катере- не, скривалища, влажен субстрат
Атласки гекони (Quedenfeldtia); (Ptyodactylus)		20 - 30				Стени за катерене, скрива- лища, да се построи "скала"
ПОЯСООПАШАТИ ГУЩЕРИ (Cordiliidae)						
Лъжепоясоопашати гущери (Pseudocordylus);	5 x 3 x 4	22 - 28	45		1,x	Скривалища и стени за

Поясоопашати гущери (<i>Cordylus</i>); (<i>Platysaurus</i>)						катерене
Изключение: Гигантски поясоопашат гущер (<i>Cordylus giganteus</i>)	5 x 3 x 3	20 - 25	35		х,х	Субстрат, в който могат да се копят дупки, хралупи
Африкански скални поясоопашати гущери (<i>Gerrhosaurus</i>); Мадагаскарски поясоопашати гущери (<i>Zonosaurus</i>)	5 x 3 x 4	25 - 28	45		1,1 - 1,х	Скривалища и възможности за катерене
АМЕРИКАНСКИ ВАРАНИ (<i>Teiidae</i>)						
Калопистеси (<i>Callopistes</i>)	7 x 4 x 3	25 - 30	45		1,1 - 1,х	Субстрат, в който могат да се копят дупки, скривалища
Теру (<i>Tupinambis</i>)	5 x 3 x 3					Скривалища и възможности за катерене
Амейви (<i>Ameiva</i>); Камшикоопашати варани (<i>Cnemidophorus</i>)	7 x 4 x 3		50			Субстрат, в който могат да се копят дупки
ВАРАНОВИ (<i>Varanidae</i>)						За всички: скривалища и възможности за катерене
Варани (<i>Varanus</i>), обитаващи дървета: Индийски варан (<i>V. indicus</i>); Смарагдов варан - до 140 см (<i>V. grasinus</i>)	5 x 2 x 4 или 4 x 2 x 5	25 - 30	45		В повечето случаи по-единично, иначе	Висока влажност на въздуха
Варани (<i>Varanus</i>), обитаващи дървета - субтропически: Пъстър варан - до 200 см (<i>V. varius</i>)					1,1 до 1,х	
Варани (<i>Varanus</i>), сухоземни обитатели	5 x 2 x 2				1,1 до 1,х	Субстрат, в който могат да

на пустини и полупустини: Сив варан (*V. griseus*); Жълт варан (*V. flavescens*); Голям варан (*V. giganteus*)
 Варани (*Varanus*) от тропическите области:
 Бенгалски варан (*V. bengalensis*)
 Ивичест воден варан (*Varanus salvator*);
 Воден варан на Мертенс (*Varanus mertensis*)

се копаят дупки

Висока влажност на

въздуха

Висока влажност на въздуха,

допълнително голям отоп-

лен воден басейн

Отчасти в скривалища, пространството да е разделено, прозрачни прегради

КРОКОДИЛИ (<i>Crocodylia</i>)	4 x 3 суха	Въздух и вода	Земна част	1,1 - 1,х 40 - > 100
	(д. x ш.), и 5 x 4 x 0,3 водна част			

Наименование	Терариум (дълж. x шир. x вис.)	Основна температура, ден (нощ) (°C)	Локална максимална температура (°C)	Забележки/особености
1 ЗМИИ ЧЕРВЕЙНИЦИ (<i>Typhlopidae</i>)	2 1,5 x 0,5 x 0,5	3 26 - 30 (незначително охлаждане)	4 За видовете от сухите хабитати 28 - 30	5 Висока земна почва (ми- мум 20 см) с добър дре- наж, каменни плочи; ежеседмично да се навлаж- нява внимателно, за да могат змиите да пият

ЛЪЖЛИВИ

КОРАЛОВИ ЗМИИ

(Aniliidae)

Цилиндрични змии
(Cylindrophis)

1,0 x 0,5 x
0,5

25 - 30

-

(незначително
охлаждане)

Влажен терариум с
условия

като в дъждовната
гора с

голям воден басейн и
възможности за

ровене

Висока земна почва
(15 - 20 см), малък

басейн

за къпане;

нощноактивни видове

Anilius

БРАДАВИЧЕСТИ

ЗМИИ

(Acrochordidae)

Явански брадавичести
змии

1,0 x 0,5 x
0,5

24 - 28

-

(Acrochordus);

Индийски

брадавичести змии

(Chersydrus)

Аквариум със смесена
реч-

на и морска вода, с
места за

криене; за младите
змии

по-малка земна част

БОИ (Boidae)

Мадагаскарски бои
(Acrantophis)

Над 1,5 м

28 - 30 (2 - 4)

30 - 35

1,0 x 0,5 x
0,75

Обширен басейн за
къпане,

клонии за катерене

Бои (Boa)

Под 1,5 м

20 - 30 (20 -
22)

0,75 x 0,5 x
0,75

Тихоокеански бои
(Candoia)

1,0 x 0,5 x
0,75

25 - 30 (незна-

чително

охлаждане)

Африкански питони
(Calabaria)

0,75 x 0,5 x
0,5

28 - 32 (5)

Дълбока и мека земна
поч-

ва (10 - 15 см), басейн
за къпане

Зелени дървесни
питони

0,75 x 0,5 x
1,5

25 - 32 (22 -
23)

30 - 35

Висока влажност на
възду-

ха (70 - 100%), здрави
за-

саждения, басейн за
къпане

(Chondropython)

Дървесни бои (Epicrates)	1,0 x 0,5 x 0,75 Кубинска дървесна боа (E. angulifer) Под 1,5 м: 0,75 x 0,5 x 0,75			Басейни за къпане, клони за катерене;
Южноамерикански дървесни бои (Corallus)	0,75 x 0,5 x 1,5	25 - 30 (незначително)	30 - 35	Висока влажност на въздуха (70 - 100%), здрави насаждения, клони за катерене, басейн за къпане
Анаконди (Eunectes)	Над 1,5 м:	25 - 30;	30 - 35	Голям басейн за къпане
Анаконда (Eunectes murinus)	1,0 x 0,5 x 0,75 Под 1,5 м: 0,75 x 0,5 x 0,75	Парагвайска анаконда (E. notaeus): през нощта 20 - 22		(50 - 75% от площта)
Пясъчни бои (Egux)	0,75 x 0,5 x 0,5	25 - 30 (10)	35 - 38	Змии, които копаят (дълбока земна почва 8 - 15 см), съд за пиене; активни
Южноамерикански розови бои (Lichanura)	0,75 x 0,5 x 0,75	20 - 26 (незначително)	28 - 30	Клони за катерене, малък басейн за къпане; активен предимно при смрачаване и през нощта
Малки южноамерикански бои (Trachyboa)	1,0 x 0,5 x 0,75	24 - 28 (5)	-	Басейни за къпане и растения, специализиран в храненето (жаби); активен при смрачаване и нощно-активен
Земни бои (Tropidophis); Малки бои (Ungaliophis)	1,0 x 0,5 x 0,75	25 - 30 (5)		Клони за катерене и басейн за къпане, влажност на субстрата в убе-

Двуцветни бои (Loxocemus)	0,75 x 0,5 x 0,5				жищата Влажна, рохкава земна почва, съд за пиене
Водни питони (Liasis)	0,75 x 0,5 x 0,75	25 - 30 (незначително охлаждане)	30 - 35		За видовете от дъждовните гори - висока влажност на въздуха от 70 до 100 %, басейни за къпане (за L.fuscus половината от площта), клони за катерене
Австралийски диамантени питони (Morelia)	Над 2 м: 0,75 x 0,5 x 1,0 Под 2 м: 0,5 x 0,5 x 0,75				Басей за къпане (1/4 от площта). Клони за катерене; активен при смрачаване и нощноактивен
Питони (Python): Мрежест пи- тон (P.reticulatus); Тигров питон (P. molurus) и Йероглифов пи- тон (P. sebae)	До 2,5 м: 1,0 x 0,5 x 0,75 Под 2,5 м: 0,75 x 0,5 x 0,5	26 - 32 (5), Йероглифов питон (P.sebae): през нощта до 10	Локално затоплено място чрез подово отопление или лъчист източник		Здрави клони за катерене, голям ба- сейн за къпане (1/3 до 1/2 от площ- та), висока влажност на въздуха от 70 до 90 %; активен предимно при смрачаване и нощноактивен
Мадагаскарски кучеглави смоци (Sanzinia)	0,75 x 0,5 x 0,75	28 - 32 (6 - 8)	34 - 38		Големи клони за катерене, басейн за къпане (от площта); активен предимно при смрачаване
ЛЪЧИСТИ ЗМИИ (Xenopeltidae)	1,0 x 0,5 x 0,5	25 - 30 (незна- чително охлаждане)	-		Влажен терариум с места за криене и басейн за къпане; нощноактивен
СМОКОВЕ (Colubridae)					
Същински водни змии (Natrix); Американски водни	1,25 x 0,5 x 0,5	20 - 28 (5)	25 - 30		Воден терариум (вода:земна част = 1:1), за

змии (<i>Nerodia</i>); Северна американска водна змия (<i>Nerodia</i>)				препоръчване е охлаждане за презимуване
Американски гребенести змии (<i>Helicops</i>)	1,25 x 0,5 x 0,5	20 - 30 (несъществено охлаждане)	25 - 33	Воден терариум с малка земна част и клони за катерене
Кралски водни змии (<i>Regina</i>)	1,25 x 0,75 x 0,75	20 - 26 (несъществено охлаждане)	26 - 30	Воден терариум (вода:земна част=2:1), клони за катерене и сухи и топли слънчеви места, презимува- не на хладно
Кафявокоремни змии (<i>Storeria</i>)	1,25 x 0,75 x 0,75	20 - 26 (несъществено охлаждане)	-	Влажен терариум, за Петнистоглава червенокоремна змия (<i>S. occipitomaculata</i>) голям воден басейн, препоръчително е хладно презимуване
Огърличести змии (<i>Diadophis</i>)	1,0 x 0,5 x 0,5			Влажен терариум с по-голям съд с вода и места за криене, за препоръч- ване е хладно презимуване
Африкански домашни змии (<i>Boaedon</i>); Обикновена домаш- на змия (<i>B. fuliginosus</i>)	1,0 x 0,5 x 0,5	22 - 28, при субтро- пичните видо- ве (5)	-	Сух терариум със съд за пиене и въз- можности за криене, за Маслинена домашна змия (<i>B.</i> <i>olivaceus</i>) воден терариум със суха земна част
<i>Scaphio dontophis</i>	1,0 x 0,5 x 0,5	24 - 28 (5)	-	Влажен терариум с много възмож- ноактивни
Котешки змии (<i>Telescopus</i>)	1,0 x 0,5 x 0,5	23 - 26 (20 - 25)	-	Съд за пиене, места за криене
Голямозъби змии (<i>Dinodon</i>)	1,0 x 0,5 x 0,5	24 - 28 (18 - 20)	-	Влажен терариум с голям воден

Нощни смоци (Hypsiglena)				басейн Сух терариум с места за криене и съд за пиене
Червейни змии (Carphophis)				Влажен терариум с рохкава почва, съд за пиене
Гланцови змии (Arizona)	1,0 x 0,5 x 0,5	24 - 28 (20)	-	Сух терариум със съд за пиене, въз- можности за криене, хладно пре- зимуване е препоръчително
Голямоглави американски змии (Dipsas) и Змии охлювичари (Sibon)	1,0 x 0,5 x 1,0	25 - 20 (несъ- щественно охлаждане)	-	Добре залесен дъждовногорски терариум, висока влажност на въз- духа (70 - 90 %); специализиран в храненето (охлюви)
Мустакати змии (Erpeton)	1,0 x 0,5 x 0,5	25 - 27	-	Аквариум със земен пласт и водни растения (сигурно скривалище!), рН - 6,0 - 6,5
Златнокоремни змии (Liophis)	1,25 x 0,5 x 0,5	25 - 28 (20 - 22)	-	Воден терариум (вода:земя=2:1)
Гребенести горски змии (Amphiesma)	1,25 x 0,5 x 0,5	25 - 30, за Японска гре- бенеста змия (A. vibakari) 20 - 26 (5)	-	Влажен терариум със сухи слънчеви места и голям басейн за къпане
Гребенести водни змии (Xenochrophis)	1,25 x 0,75 x 0,5	25 - 30 (несъ- щественно охлаждане)	-	Воден терариум (вода:земя = 2:1), със сухи места за почивка
Лъжливи коралови змии (Erythrolamprus)	1,0 x 0,5 x 0,5			Горски терариум с много места за криене и подходящ за ровене земен пласт, съд за пиене, отглеждане по- единично поради възможен кани-

Азиатски дървесни смокове (Dendrelaphis)	1,0 x 0,5 x 1,5			бализъм Добре залесен дъждовногорски терариум с висока влажност на въз- духа(70 - 90 %), ежедневно пръска- не с хладка вода
Червеноопашати остромуцунес- ти смокове (Goniosoma)	1,0 x 0,5 x 1,0			Добре залесен дъждовногорски терариум с многобройни клони за катерене, голям басейн за къпане, висока влажност на въздуха (70 - 100 %), ежедневно пръскане с хладка вода
Коткоглави змии (Leptodeira)	1,0 x 0,5 x 1,0	25 - 30 (несъ- щественно охлаждане)	-	Басейн за къпане, клони за катерене с озеленяване, отчасти е препоръ- чително отглеждането поотделно, понеже е възможен канибализъм
Черножълти смокове мишкари (Spilotes)				Голям басейн за къпане, възможнос- ти за катерене, висока влажност на пръскване с хладка вода
Черни дървесни смокове (Thrasops)				Многобройни клони за катерене, здрави насаждения, басейн за къпане
Яйцевидни змии (Dasypeltis)				Съд за пиене, възможности за катерене
Азиатски водни змии (Sinonatrix)	1,25 x 0,5 x 0,5	25 - 30 (5)	-	Воден терариум (вода:земна част=1:1) със сухи места за почивка
Южноамерикански свиненоси змии (Lystrophis)	1,0 x 0,5 x 0,5			Съд за пиене

Кралски змии (<i>Lampropeltis</i>); Обикновена кралска змия (<i>L. gettulus</i>)					Места за скривалища и клони за ка- терене, басейн за къпане; препоръ- чително е хладно презимуване при 10 - 15°; активни на смрачаване и нощноактивни
Жълтоусти змии (<i>Crotaphopeltis</i>) Дългоноси змии (<i>Rhinocheilus</i>)					Малък воден басейн, за <i>C.degenti</i> - Сух терариум с висок земен пласт
Мусарани (<i>Clelia</i>)	1,0 x 0,5 x 0,75	25 - 30 (5)	-		Голям басейн за къпане
Папагалови змии (<i>Leptophis</i>)	1,0 x 0,5 x 1,0				Горски терариум с многобройни кло- ни за катерене и залесяване, басейн за къпане
Американски пуфтящи змии (<i>Pseustes</i>)					Многобройни клони за катерене и малък басейн за къпане
Тъпоглави дървесни змии (<i>Imantodes</i>)					Залесен терариум като в дъждов- на гора с висока влажност, ежеднев- но напръскване с хладка вода
Лъжливи пясъчни змии (<i>Psammodynastes</i>)					Залесен горски терариум с много- бройни клони за катерене, съд за пиене, ежедневно напръскване с хладка вода
Американски лозови змии (<i>Oxybelis</i>)	1,0 x 0,5 x 1,0	25 - 30 (3 - 5)	-		Влажност на въздуха 70 - 90%, малък воден басейн, клони за ка- терене с озеленяване
Рогати тинести змии (<i>Farancia</i>)	1,0 x 0,5 x 0,5	25 - 30 (18 - 22)	-		Воден терариум (вода:земя =2:1), зимен покой при 10 - 15 °C е за пре- поръчване;

Лирови смокове (Trimorphodon)				нощноактивни Клони за катерене, съд за пиене
Червени смокове (Cemophora)	1,0 x 0,5 x 0,5	25 - 30 (20)	-	Сух терариум с малък басейн за къ- пане и възможности за криене
Къртичеви смокове (Pseudaspis)				Сух терариум с дълбок почвен пласт е хладно презимуване
Бронзови камшични змии (Ahaetulla)	1,0 x 0,5 x 1,5	26 - 30	-	Висока влажност на въздуха (70 - 80 %), ежедневно напръскване, малък воден басейн, клони за кате- рене с листна маса, специализиран в храненето (гущери)
Южноамерикански храстови змии (Philodryas)	1,0 x 0,5 x 1,0	26 - 30 (несъ- щественно охлаждане)	-	Висока влажност на въздуха (70 - 90 %), малък воден басейн, светло слънчево място, клони за катерене с листна маса
Летящи дървесни змии (Chrysopelea)	1,0 x 0,5 x 1,5			
Мадагаскарски дървесни смокове (Langaha)	1,25 x 0,5 x 1,0			Клони за катерене със залесяване, воден басейн
Мадагаскарски змии (Leioheterodon)	1,0 x 0,5 x 0,5	26 - 30 (5)	-	Умерено влажен терариум със сухи места
Малкозъби змии (Oligodon)	1,0 x 0,5 x 0,5	26 - 32	-	По-голям съд за пиене
		(незначително охлаждане); за планинските ви- дове и тези от сухите области с големи темпе-		

		ратурни коле- бания - охлаж- дане през нощ- та до 20 - 25		
Лунни смокове (Oxyrhopus)	1,5 x 0,5 x 0,5	26 - 32	-	Съд за пиене
		(несъществено охлаждане)		
Фимофиси (Phimophis)	1,5 x 0,5 x 0,5	26 - 32 (20 - 25)	-	
Шилоноси смокове (Lytorhynchus)	1,0 x 0,5 x 0,5	28 - 32 (18 - 20)	-	Сух терариум с места за скривали- ща, съд за пиене
Листоноси змии (Phyllorhynchus)	1,0 x 0,5 x 0,5	28 - 33 (20)	-	Висок пласт почва (мин. 10 см), съд за пиене
Смокове мишкари (Elaphe); Петниста царевична змия (Elaphe guttata)	1,0 x 0,5 x 1,0	22 - 28 (18 - 20)	28 - 32	Малък басейн за къпане и клони за катерене, слънчеви места и възмож- ности за криене; за E.rufodorsata - по-голям басейн; според климатич- ния произход е препоръчително хлад- но презимуване
Панделковидни змии (Thamnophis)	1,25 x 0,75 x 0,5	22 - 28	26 - 30	Влажен терариум с голям басейн за къпане и сухи слънчеви места, за пре- поръчване е хладно презимуване
Африкански водни змии (Grayia)	1,0 x 0,5 x 0,5	24 - 28	28 - 32	Воден терариум (вода:земя=2:1), сухи слънчеви места
Азиатски гребенести змии (Macropisthodon)	1,0 x 0,5 x 0,5	24 - 28 (5)	25 - 33	Залесен горски терариум, голям воден басейн
Централноамерикански змий бегачи (Alsophis)	1,0 x 0,5 x 0,5	25 - 28 (5)	28 - 33	Съд за пиене
Лъжливи смокове (Conophis)	1,0 x 0,5 x 0,5	25 - 28 (20)		

Южноамерикански пъстри змии (<i>Leimadophis</i>)	1,25 x 0,5 x 0,5	25 - 30 (5)		Воден терариум (вода:земя=2:1), клони за катерене, сухи слънчеви места
Свиненоси змии (<i>Heterodon</i>)	1,0 x 0,5 x 0,5	25 - 30 (18 - 20)		Сух терариум с малък басейн за къпане, мин. 10 см дълбок, песъч- лива почва за ровене
Жабоядни змии (<i>Xenodon</i>)	1,0 x 0,5 x 0,5	25 - 30	(несъществува охлаждане)	Висока влажност на въздуха (до 100%), голям басейн за къпане
Африкански храстови смокове (<i>Philothamnus</i>)	1,5 x 0,5 x 1,0			Добре залесен терариум и голям басейн за къпане (вода:суша=1:2), сухи слънчеви места
Тревни смоци (<i>Orpheodrys</i>)	1,5 x 0,5 x 0,5,	25 - 30 (5)	за Грапав тревен смок (<i>O.aestivus</i>) 1,0 x 0,5 x 1,0	Добре залесен терариум с клони за катерене и голям басейн за къпане за Грапав тревен смок (<i>O.aestivus</i>) (вода:суша=1:2), сухи слънчеви места
Гоферови змии (<i>Pituophis</i>)	1,0 x 0,5 x 0,75			Клони за катерене, възможности за криене, съд с вода, хладно презиму- ване е за препоръчване
Индигови змии (<i>Drymarchon</i>)	1,25 x 0,5 x 0,75	25 - 28 (5)	28 - 32	Басейн за къпане, клони за катерене и възможности за скривалища
Кучеглави водни змии (<i>Cerberus</i>)	1,0 x 0,5 x 0,5	25 - 30	28 - 33, на слънчево място	Терариум с бракична вода с малка земна част (1/5 от основната площ) и клони за катерене
Ориенталски водни змии				Воден терариум с малка земна част

(Enhydris) и Маскирани кучеглави водни бои (Homalopsis) Дългозъби змии (Rhabdophis)	1,0 x 0,5 x 0,5	За тропически- те видове: 26 - 30, през нощта несъще- ствено охлаж- дане; субтро- пичните видове: 24 - 30 (18 - 22)	30 - 35	(1/5 от основната площ) Воден терариум (вода:земна част=1:1) за Малайска червеновра- та змия (Rh.subminiatus), достатъчно голям воден басейн, за Тигрова змия (Rh.tigrinus) е препоръчителен зимен покой
Бразилски водни лъжливи кобри (Cyclagras) Смокове стрелци (Coluber)	1,0 x 0,5 x 0,75	25 - 30 (5)		Голям басейн за къпане
	1,5 x 0,5 x 0,75	24 - 28 (18 - 20)	30 - 35	Сух терариум с малък басейн за къ- пане и клони за катерене; за видове от умерените климатични области, респ. за видовете от по-високо раз- положените в планините места е пре- поръчително хладно презимуване
Южноазиатски смокове (Zaocys)	1,5 x 0,75 x 0,5	25 - 30 (несъ- щественно охлаждане)	30 - 35	Голям басейн за къпане, сухи слън- чеви места
Големоглави смоци мишкари (Ptyas) Петнистоноси змии (Salvadora)	1,25 x 0,75 x 0,5	25 - 30 (5)	30 - 35	Клони за катерене, голям басейн за къпане, сухи слънчеви места Сух терариум със съд за пиене

Американски смоци (Drymobius)	1,5 x 0,5 x 0,75				Басейни за къпане и възможности за катерене, сухи слънчеви места
Американски камшични смоци (Masticophis)					Сух терариум с няколко клони за катерене, съд за пиене; животните от умерените климатични области трябва да презимуват на хладно
Сонорски пясъчни смокове (Sonora)	1,0 x 0,5 x 0,5	25 - 30 (18 - 20)	30 - 35		Сух терариум със съд за пиене и места за криене, висок земен пласт (минимум 10 см)
Диадемови змии (Spalerosophis)	1,5 x 0,75 x 0,5	25 - 30 (20)	30 - 35		Сух терариум със съд за пиене, пре-поръчително е хладно презимуване
Бумсланги (Dispholidus)	1,25 x 0,75 x 1,25	25 - 30 (20 - 22)	30 - 35		Клони за катерене, съд за пиене
Африкански винени змии (Thelotornis)	1,0 x 0,5 x 1,0				Клони за катерене с озеленяване, съд за пиене
Боиги (Boiga)	Над 1,5 м: 1,0 x 0,5 x 1,5 Под 1,5 м: 0,75 x 0,5 x 1,0	26 - 30 (незна- чително охлаж- дане); видовете от северните	Само за Индийска боига (B. trigonata) : 30 - 35		Голям воден басейн, за обитателите на дъждовните и мангрови гори - висока влажност на въздуха (70 - 90 %, ежедневно напръскване), клони за катерене с листна маса
Пясъчни змии (Psammophis) МОРСКИ ЗМИИ (Hydrophiidae)	1,5 x 0,75 x 0,5	26 - 32 (15 - 22)	35 - 38		Съд за пиене

Плоскоопашати морски змии (Laticauda)	1,5 x 0,75 x 0,75	24 - 26	28 - 30	Терариум с морска вода и малка земна част (около 1/5 от основната площ), сухи слънчеви места
МОРСКИ ЗМИИ (Hydrophiinae)	1,5 x 0,75 x 0,75	24 - 26	-	Терариум с морска вода, за Лузонска морска змия (Hydrophis semperi) - сладководен аквариум
Къртичеви змии (Atractaspis)	1,0 x 0,5 x 0,5	25 - 28, при видове от сухите области - около 5	-	Висока, подходяща за ровене почва (минимум 10 - 15 см), съд за пиене; нощноактивни
АСПИДОВИ (Elapidae)				
Acanthophis	1,0 x 0,75 x 0,5	28 - 32 (около 10)	до 35	Особено лениви водни змии (подобни на усойници), съд за пиене
Африкански коралови змии (Aspidelaps)	1,0 x 0,5 x 0,5	26 - 32 (18 - 22)	35 - 38	Съд за пиене
Крайти (Bungarus)	1,0 x 0,75 x 0,5	28 - 32, през нощта без или несъществуващо охлаждане	-	Съд за пиене, места за криене, поотделно отглеждане, понеже е възможен канибализъм
Водни кобри (Boulengerina)	1,5 x 0,75 x 0,5	26 - 30, през нощта несъществуващо охлаждане	до 35	Воден терариум с голяма водна част (минимум половината от площта)
Мамби (Dendroaspis); Зелена мамба (D.angusticeps)	1,0 x 0,75 x 1,0	26 - 30 (около 20), но не важи за тропическите ви-		Относително голяма влажност на въздуха (60 - 90 %), често напръскване с хладка вода, озеленяване и гъсти клонаци за катерене, съд за

		дове от дъждовни гори		пиене
Огърличести кобри (Нemachatus)	1,0 x 0,75 x 0,75	26 - 30 (18 - 22)	35 - 38	Басейн за къпане
Жлезисти малайски змии (Maticora)	1,0 x 0,5 x 0,5	26 - 32,	35 - 38	Отглеждане поотделно поради възможен канибализъм; съд за пиене; нощноактивни
Американски коралови змии (Micrurus)	1,0 x 0,5 x 0,5	26 - 30,	-	Рохкава почва, съд за пиене, отглеждане поотделно поради възможен канибализъм; за Арлекинови коралови змии (M. fulvius) и Аризонски аспиди (Micruroides) е препоръчителен зимен покой; активни на смрачаване
		без охлаждане		
		през нощта		
		без охлаждане,		
		за Арлекинови		
		коралови змии		
		(M. fulvius) и		
		Аризонски аспиди (Micruroides):		
		18 - 20		
Кобри (Naja)	1,5 x 0,75 x 0,75	26 - 32,	35 - 38	Басейн за къпане
		през нощта		
		почти без		
		охлаждане при животни от тропическите области,		
		при животни от субтропическите области - охлаждане до около 10		
Тайпани (Oxyuranus)	1,25 x 0,75 x 0,75	26 - 30,	до 35	Басейн за къпане
		през нощта		
		несъществено		
		охлаждане		
Кралски кобри	над 2,5 м:	28 - 32,	35 - 38	Голям басейн за

(Ophiophagus)	1,25 x 0,75 x 0,75; под 2,5 м: 0,75 x 0,5 x 0,75	през нощта несъществено охлаждане		къпане, специализиран в храненето (змии)
Пустинни кобри (Walterinnesia) ОТРОВНИЦИ (Viperidae)	1,25 x 0,74 x 0,5	26 - 30 (15 - 20)	35 - 38	Съд за пиене
Африкански дървесни усойници (Atheris)	0,5 x 0,5 x 1,0	15 - 28, през нощта несъществено охлаждане, при видове от планинските гори охлаждане до 20	-	Добро озеленяване и много клони за катерене, висока влажност на въздуха (70 - 90 %); предимно нощно-активни
Пуфтящи усойници големи видове (Bitis)	1,0 x 0,5 x 0,5	Габонска усойница (B. gabonica) и Носорога усойница (B. nasirconis): до 24 - 26, през нощта без охлаждане, Обикновена пуфтяща усойница (B. arietans): 28 - 32 (около 20)	само за Обикновена пуфтяща усойница 30 - 35	Носорога усойница (B. nasirconis): горски терариум с висока влажност на въздуха (70 - 100 %), ежедневно напръскване с хладка вода, съд за пиене; за Обикновена пуфтяща усойница (B. arietans): сух терариум със съд за пиене; активни при смрачаване и нощноактивни
Пуфтящи усойници малки видове (Bitis)	1,25 x 0,75 x 0,5	25 - 28 (около 20)	28 - 33	Сух терариум със съд за пиене, за Южноафриканска

Бирмански усойници (Azemiops)	1,0 x 0,5 x 0,5	25 - 28 (около 5)		рогата усойница (<i>B.caudalis</i>), Многорога усойница (<i>B.cornuta</i>), <i>B.pertingueyi</i> рохкава пе- съчлива почва; активни на смрача- ване и нощноактивни Горски терариум със съд за пиене
Нощни усойници (Causus)	1,0 x 0,5 x 0,5	25 - 30 (около 5) Лих- тенщайнова усойница (<i>C. lichtensteini</i>) през нощта не- съществено ох- лаждане	-	Според вида сух до влажен терариум с басейн за къпане, места за криене
Рогати усойници (Cerastes)	1,25 x 0,75 x 0,5	28 - 32 (около 20)	30 - 35	Висок пясъчен пласт (10 - 15 см), с влажни скривалища, съд за пиене
Пясъчни ефи (Echis)				Сух терариум със скривалища, съд за пиене
Ориенталски отровници (Daboia)	1,25 x 0,75 x 0,5	25 - 30 (18 - 20) Ръселова усой- ница (<i>D. russelli</i>) (22 - 24)	30 - 35	Според вида - сух или леко влажен горски терариум, съд за пиене
Листоноси усойници (Eristicophis)	1,25 x 0,75 x 0,5	25 - 30 (около 20)	30 - 35	Фин пясъчен пласт (около 10 см), съд за пиене
Лъжероги усойници (Pseudocerastes)				Сух терариум със съд за пиене
Отровници (Vipera)	1,25 x 0,75 x 0,5	25 - 28 (18 - 20)	28 - 33	Суши слънчеви места, съд за пиене,

ГЪРМЯЩИ ЗМИИ (Crotalidae)				препоръчително е хладно прези- муване
Bothriechis	0,75 x 0,5 x 1,25	24 - 26, през нощта несъще- ствено охлаж- дане В. lateralis: през деня 20 - 25 (около 15)	28 - 30	Добре залесен горско- дъждовен те- катерене и висока влажност на въз- духа (70 - 90 %), често напръскване
Американски копиеглави змии (Bothrops)	1,25 x 0,5 x 0,75	24 - 28 (около 5) - не важи за видове- те от тропичес- ките дъждов- ни гори; за пла- нинските и пус- тинни видове (18)	28 - 30 (не важи за видовете от тропи- ческите дъждовни гори)	Според произхода си - сух, влажен или горско-дъждовен терариум, места за криене, съд за пиене
Американски копиеглави змии (Bothrops)	0,75 x 0,5 x 1,25; за Венецуелски горски ботропс (<i>B. medusa</i>) и Петнист ботропс (<i>B. punctata</i>)	25 - 28, през нощта несъщест- вено охлаждане, <i>B. alticola</i> и Боли- вийски ботропс (<i>B. oligolepis</i>):	28 - 33	Добре залесен горско- дъждовен те- рариум с висока влажност на възду- ха (70 - 90 %), често напръскване с хладка вода, многобройни клони за катерене (не при <i>B. medusa</i> и <i>B. punctata</i>), съд за пиене
Малайски мокасинови змии (<i>Calloselasma</i>)	1,0 x 0,5 x 0,75 1,0 x 0,5 x 0,5	(18 - 20) 25 - 30, през нощта	28 - 33	Влажен горски терариум със сухи места, съд за пиене

Гърмящи змии (Crotalus)	1,25 x 0,5 x 0,75	несъщест- вено охлаждане 25 - 28 (около 20); топлочувст- вителните видове Черноопашата гърмяща змия (C.molossus), Танситаронова гърмяща змия (C.pusillus), Ви- лардова гърмя- ща змия (C.willardi): 22 - 25 (16 - 18)	28 - 30, за топло- чувствител- ните видове Калифорни- анска гър- мяща змия (C. enyo), Аризонска гърмяща змия (C. pricei) и Тигрова гър- мяща змия (C. tigris): 30 - 32; Рогата гър- мяща змия (C.cerastes): до 35	Сух терариум със съд за пиене, мес- (C.durissus), Ивичеста гърмяща змия (C.horridus) - по- влажен, а за Рогата гърмяща змия (C.cerastes) - по-висок слой пясъчлива почва (около 10 см) За животни от умерените и темпе- рирани области и за планинските видове е препоръчително хладно презимуване
Китайски носати змии (Deinagkistrodon)	1,25 x 0,75 x 0,5	20 - 25 (около 5)	-	Влажен горски терариум със сухи места за покой, съд за пиене
Цейлонски щитомордници (Hupnale)	1,25 x 0,75 x 1,0	24 - 28, през нощта незначи- телно охлаждане	-	Влажен горски терариум със сухи слънчеви места, съд за пиене
Бушмастери до 3,75 м	1,0 x 0,75 x 0,75	18 - 22	-	Влажен, добре озеленен горски

(Lachesis)					терариум с места за криене и водни басейни, сухо място за почивка, ежедневно пръскане с хладка вода
Свиноноси усойници (Porthidium)	1,25 x 0,5 x 0,75	22 - 26, през нощта незначително охлаждане, за планинските видове и за тези от сухите биотопи: (18)	28 - 30		Според произхода - горско-дъждовен, влажен или сух терариум, съд за пиене, места за криене
Мексикански рогати усойници (Ophryacus)	1,0 x 0,5 x 1,0	22 - 26 (около 5)	28 - 30		Клони за катерене с озеленяване, съд за пиене, места за криене
Малки гърмящи змии (Sistrurus)	1,0 x 0,5 x 0,5	20 - 28 (18 - 20)	само за Малка мексиканска гърмяща змия (S.ravus): 28 - 32		Според вида и произхода - влажен до сух терариум, съд за пиене
Азиатски копиеглави змии - Наземни видове (Trimeresurus)	1,0 x 0,5 x 0,75	24 - 28 (около 5) за Планинска куфия (T.monticola), Ориенталска куфия (T.jerdoni), Куфия на Грей (T.strigatus): (18)	28 - 33		Влажен терариум със сухи слънчеви места, съд за пиене, възможности за катерене
Азиатски копиеглави змии - Дървесни видове	0,75 x 0,5 x 1,0	25 - 30 (около 5)	28 - 33		Терариум като в дъждовна гора с многобройни клони за

(Trimeresurus)

катерене и
добро залесяване, съд
за пиене, ежед-
невно пръскане с
хладка вода, ви-
сока влажност на
въздуха (60 - 80 %,
за T.wagleri, но без
застоял въздух!)

КОСТЕНУРКИ (TESTUDINATA)	Лъчиста топлина °C)	Социално взаимодействие (около	Терариум, площ (дълж. х х шир.)	Водно ниво: широчина на черуп- ката (см) х х дадената цифра	Забележка
1	2	3	4	5	6
Свиноноса костенурка (Carettochelys insculpta)	без	двойка; възмож- но е отглеждане поотделно поради агресивността на някои индивиди	5 x 2,5	2	Водолюбиви видове, излизат на сушата само за да снесат яйца; необходима е фина пясъчлива почва, в която животните да могат да се заравят; също така е препоръчителна една закреп- пена над водната повърхност кварцова лампа
Морски костенурки без (Cheloniidae)		група; възможно е отглеждане по- отделно поради агресивността на	10 x 5 или 20 x 10 за по-големи екземпляри		

Австралийски змиешии костенурки (<i>Chelodina</i> sp.)	30	някои индивиди група	5 x 2,5	2	Редовно търсят суша, отчасти се появява непоносимост между мъжките Силно водолюбиви видове, излизат на сушата само да снесат яйца; жизнено пространство, разделено вътрешно от корени или камъни; евентуално презимуване
Кайманова костенурка (<i>Chelydra serpentina</i>)	без	препоръчително отглеждане по-единично	3 x 1,5	2	-
Матамата (<i>Chelus fimbriata</i>)	без	група	3 x 1,5	2	-
Шипогърда костенурка (<i>Chersina angulata</i>)	45	двойка	8 x 4	-	Възможно отглеждане на открито само през летните месеци; съоръжението за отглеждане на открито да е снабдено с отопление
Голямоглава тинеста костенурка (<i>Claudius angustatus</i>)	без	отделен екземпляр/(група)	3 x 1,5	2	Силно водолюбиви видове, които само по изключение търсят суша; мъжките са особено агресивни, поради това са не-обходими прозрачни прегради и подводни

Петниста водна костенурка (<i>Clemmys guttata</i>)	30	двойка, възможно е отглеждане поотделно поради агресивността на някои индивиди	4 x 2	1	скривалища Водолюбиви видове, редовно търсят сушата за изсушаване и печене на слънце, атакуват дори и чужди видове; възможно е някои от видовете да се отглеждат на открито през лятото. Евертуално презимуване
Югоизточна азиатска кутийкоподобна костенурка (<i>Cuora amboinensis</i>)	30	двойка/група - възможно е отглеждане поотделно поради агресивността на някои индивиди	4 x 2	2	Водолюбиви видове, които редовно търсят сушата за изсушаване и печене на слънце, атакуват дори и чужди видове; възможно е някои от видовете да се отглеждат на открито през лятото. Препоръчително за
Китайски езерни костенурки (<i>Chinemys</i> sp.)			5 x 2,5		Украсена костенурка (<i>Chrysemys picta</i>)
Горска водна костенурка (<i>Clemmys insculpta</i>)	30	двойка/група	6 x 3	2	Блатни костенурки с доминиращо обвързване към сушата; мъжките отчасти проявяват непоносимост помежду си;

Китайска кутийкоподобна костенурка (Cuora flavomarginata)	30	група	4 x 2	съд с вода	социализирането на различни видове може да се окаже проблематично. Евентуално презимуване Блатни костенурки с доминиращо обвързване към сушата; мъжките отчасти проявяват непоносимост помежду си; социализирането на различни видове може да се окаже проблематично
Индокитайска кутийко- подобна костенурка (Cuora galbinifrons)	30	двойка/група			Водолюбиви видове, които редовно търсят сушата за изсушаване и печене на слънце, атакуват дори и чужди видове; възможно е някои от видовете да се отглеждат на открито през лятото. Евентуално презимуване
Триивичеста кутийко- подобна костенурка (Cuora trifasciata)	30	двойка, възможно но е отглеждане поотделно поради агресивността на някои индивиди	4 x 2	2	Водолюбиви видове, които редовно търсят сушата за изсушаване и печене на слънце, атакуват дори и чужди видове; възможно е някои от видовете да се отглеждат на открито през лятото. Евентуално презимуване
Малайска листовидна костенурка (Cyclemys dentata)	30	група, възможно е отглеждане по- отделно поради агресивността на	4 x 2	2	Водолюбиви видове, които редовно търсят сушата за изсушаване и печене на слънце, атакуват дори и чужди видове; въз-

		някои индивиди			можно е някои от видовете да се отглеждат на открито през лятото
Австралийски хапеци	30	отделен екзем-	5 x 2,5	2	Редовно търсят суша, отчасти се проявява непоносимост меж-
костенурки (<i>Elseya</i> sp.)		пляр/двойка			ду мъжките
Късоврати костенурки	30	двойка/група			Водолюбиви видове, които ре-
(<i>Emydura</i> sp.)		двойка/група, въз-	5 x 2,5	2	довно търсят сушата за
		можно е отглеж-			изсуша-
		дане поотделно			ване и печене на слънце, отчас-
		поради агресив-			ти се проявява непоносимост
		ността на някои			между мъжките, атакуват дори
		индивиди			и чужди видове; възможно е
					някои от видовете да се отглеж-
					дат на открито през лятото
Обикновена блатна	30	двойка/група, въз-	5 x 2,5	2	Водолюбиви видове, които ре-
костенурка		можно е отглеж-			довно търсят сушата за
(<i>Emys orbicularis</i>)		дане поотделно			изсуша-
		поради агресив-			ване и печене на слънце, атаку-
		ността на някои			ват дори и чужди видове; въз-
		индивиди			можно е някои от видовете да
					се отглеждат на открито през
					лятото.
					Препоръчително пре-
					зимуване
Африкански плоски кос-	45	група	4 x 2	-	Възможно отглеждане на

тенурки (<i>Notopus spec</i>)					от-крито само през летните месеци; съоръжението за отглеждане на открито да е снабдено с отопление
Аржентинска костенурка (<i>Geochelone chilensis</i>)			8 x 4	съд с вода	Възможно временно отглеждане на открито през лятото; голяма нужда от вода за пиене и повишена влажност на въздуха
Червенокрака костенурка (<i>Geochelone carbonaria</i>)	45	група	8 x 4	съд с вода	Имат голяма нужда от вода за пиене и повишена влажност на въздуха; по правило не е възможно отглеждане на открито
Бразилска гигантска костенурка (<i>Geochelone denticulata</i>)					Блатни костенурки с доминиращо обвързване към сушата; мъжките отчасти проявяват непоносимост помежду си; социализирането на различни видове може да се окаже проблематично
Планинска листоподобна костенурка (<i>Geomyda spengleri</i>)	без	отделен екземпляр/двойка	4 x 2	съд с вода	Възможно временно
Жълтоглава костенурка	45	група	8 x 4	-	

(<i>Indotestudo elongata</i>)						отглежда- не на открито през лятото; го- ляма нужда от вода за пиене и повишена влажност на въздуха
Шарнирни костенурки (<i>Kinixys spec.</i>)					съд с вода	
Индийска звезденчата костенурка (<i>Geochelone elegans</i>); Слонска косте- нурка (<i>Geochelone nigra</i>); Гигантска костенурка (<i>Geochelone gigantea</i>); Леопардова костенурка (<i>Geochelone pardalis</i>); Лъчиста костенурка (<i>Geochelone radiata</i>); Афри- канска шпороносна косте- нурка (<i>Geochelone sulcata</i>)	45	група	8 x 4	-		Възможно отглеждане на от- крито само през летните месе- ци; съоръжението за отглеж- дане на открито да е снабдено с отопление
Тинести костенурки (<i>Kinosternon sp.</i>) (вкл. Мускусни костенурки (<i>Sternotherus</i>))	-	отделен екзем- пляр/група	3 x 1,5	2		Силно водолюбиви видове, които само по изключение тър- сят суша; мъжките са особено агресивни, поради това са необходими

Гърбати костенурки (<i>Graptemys</i> sp.)	30	група, възможно е отглеждане по- отделно поради агресивността на някои индивиди	5 x 2,5	2	прозрачни прегради и подводни скривалища Водолюбиви видове, които редовно търсят сушата за изсушаване и печене на слънце, атакуват дори и чужди видове; въз- можно е някои от видовете да се отглеждат на открито през лятото. Евентуално презимуване за видовете от род <i>Graptemys</i> sp.
Покривни костенурки (<i>Kachuga</i> sp.)					Силно водолюбиви видове, излизат на сушата само да снесат яйца; жизнено пространство, разделено вътрешно от корени или камъни; евентуално презимуване
Лешоядова костенурка (<i>Macrochelys</i> <i>temminckii</i>)	без	отделен екземпляр	3 x 1,5	2	Възможно отглеждане на открито само през летните месеци; съоръжението за отглеждане на открито да е снабдено с отопление; необходимост от цепнатини за скривалища
Мекопанцерна костенурка (<i>Malacochersus</i> <i>tornieri</i>)	30	двойка	3 x 1,5	-	

Manouria sp.	30	група	6 x 3	съд с вода	Имат голяма нужда от вода за пиене и повишена влажност на въздуха; по правило не е въз- можно отглеждане на открито
Европейски водни костенурки (Mauremys spec.)	30	двойка/група, въз- можно е отглеж- дане поотделно поради агресив- ността на някои индивиди	5 x 2,5	2	Водолюбиви видове, които ре- довно търсят сушата за изсуша- ване и печене на слънце, атаку- ват дори и чужди видове; въз- можно е някои от видовете да се отглеждат на открито през ля- тото; евентуално презимуване
Плоски костенурки (Platemys spec.) вкл. род Acanthochelys	30	двойка/група, въз- дане поотделно поради агресив- ността на някои индивиди	4 x 2	2	Водолюбиви видове, които ре- довно търсят сушата за изсуша- ване и печене на слънце, ата- куват дори и чужди видове; въз- можно е някои от видовете да се отглеждат на открито през лятото
Африкански тинести костенурки (Pelusios spec.) Жабешкоглави костенур-	30	отделен екзем- пляр/група	5 x 2,5	2	Редовно търсят суша, отчасти се появява непоносимост меж- ду мъжките

ки (<i>Phrynops</i> sp.) Щитоноги костенурки (<i>Podocnemis</i> spec)	30	отделен екзем- пляр (двойка) група	5 x 2,5	2	Водолюбиви видове, които ре- довно търсят сушата за изсу- шаване и печене на слънце, от- части се проявява непоноси- мост между мъжките, атакуват дори и чужди видове; възмож- но е отглеждане поотделно
Украсени костенурки (<i>Pseudemys</i> spec)		група			поради агресивността на някои индивиди
Трикилеви костенурки (<i>Melanochelys</i> spec)		група	4 x 2		
Китайска ивичестоврата костенурка (<i>Ocadia</i> <i>sinensis</i>)			5 x 2,5		
Голямоглава костенурка (<i>Platysternon</i> <i>megacephalum</i>)	30	отделен екзем- пляр	3 x 1,5	1	Предимно силно водолюбиви видове, които само по изклю- чение търсят суша; мъжките са особено агресивни, поради това са необходими прозрачни пре- гради и подводни скривалища
Южноафрикански звез- денчати костенурки (<i>Psammobates</i> spec);	45	Група	4 x 2	-	Възможно отглеждане на от- крито само през летните месе- ци; съоръжението за отглеж-
Паякови костенурки					дане на открито да е снабдено

(<i>Ruxis spec</i>) Южноамерикански горски костенурки (<i>Rhinoclemmys spec</i>)	30	Група, възможно е отглеждане по- отделно поради агресивността на някои индивиди	5 x 2,5	1	с отопление Водолюбиви видове, редовно търсят сушата за изсушаване и печене на слънце. Мъжките отчасти проявяват непоноси- мост помежду си, както и со- циализирането на различни видове може да се окаже проб- лематично. Възможно е някои от видовете да се отглеждат на открито през лятото
Четириока костенурка (<i>Sacalia bealei</i>); Черна блатна костенурка (<i>Siebenrockiella crassicollis</i>)	30	Група, възможно е отглеждане по- отделно поради агресивността на някои индивиди	4 x 2	2	Водолюбиви видове, които ре- довно търсят сушата за изсуша- ване и печене на слънце, ата- куват дори и чужди видове; въз- можно е някои от видовете да се отглеждат на открито през лятото
Гигански мускусни косте- нурки (<i>Staurotypus spec</i>)	-	отделен екзем- пляр	3 x 1,5	2	Силно водолюбиви видове, из- лизат на сушата само да снесат яйца; жизнено пространство, разделено вътрешно от коре-

Каролинска кутийко- подобна костенурка (<i>Terrapene carolina</i>)	30	отделен екзем- пляр/двойка/ група	5 x 2,5	съд с вода	ни или камъни Блатни костенурки с домини- ращо обвързване към сушата; мъжките отчасти проявяват непоносимост пomeжду си, как- то и социализирането на раз- лични видове може да се ока- же проблематично. Препоръ- чително презимуване
Украшена кутийкоподобна костенурка (<i>Terrapene ornata</i>)	45				Водолюбиви видове, които ре- довно търсят сушата за изсуша- ване и печене на слънце, отчас- ти се проявява непоносимост между мъжките, атакуват до- ри и чужди видове; възможно е някой от видовете да се от- глеждат на открито през лялото
Американски водни кос- тенурки (<i>Trachemys</i> <i>spes</i>)	30	Група, възможно е отглеждане по- отделно поради агресивността на някои индивиди	5 x 2,5	2	Водолюбиви видове, излизат на сушата само за да снесат яйца; необходима е фина пе- съчлива почва, в
Мекочерупчести кос- тенурки (<i>Trionychidae</i>)	30	отделен екзем- пляр/двойка/група	5 x 2,5	2	

Степна костенурка	45	група	8 x 4	-	<p>която животните да могат да се заравят; също така е препоръчителна една закрепена над водната повърхност кварцова лампа; евентуално презимуване</p> <p>Възможно отглеждане на открито само през летните месеци; съоръжението за отглеждане на открито да е снабдено с отопление. Задължително презимуване за <i>Testudo horsfieldi</i> и евентуално презимуване за <i>Testudo gaesa</i> (африканска)</p>
<p>Шипобедрена костенурка</p> <p>(африканска)</p> <p>(<i>Testudo gaesa</i>)</p>					
<p>Шипобедрена костенурка</p> <p>(<i>Testudo gaesa</i>);</p> <p>Шипоопашата костенурка</p> <p>(<i>Testudo hermanni</i>)</p> <p>и</p> <p>Зъбчата костенурка</p> <p>(<i>Testudo marginata</i>)</p>	45	група	8 x 4	-	<p>Препоръчително предимно отглеждане на открито; отглеждането в стая следва да бъде за зимния период или при неблагоприятно време; съоръжението за отглеждане на свобода трябва да са на слънчеви места, да имат защитна къщичка и хвърлящи сянка растения;</p>

задължително
презимуване